

SVERIGE 8:25
NORGE 10:-
DANMARK 10:-
INKL. MOMS

MYNT KONTAKT

4-5
MAJ 1981

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

MYNTETS DAG

sid 76

TRE MEDALJBESLUT 1789 Del 2

sid 81

KVALITETSBETECKNINGAR FÖR SEDLAR

sid 86

KARL XIV JOHANS LÄGRE SKILLING BANKO-MYNT

sid 90

SNF ÅRSBERÄTTELSE 1980

sid 93

**AB STOCKHOLMS
AUKTIONSVERK**

KVALITETSAUKTION PÅ MYNT den 3 och 4 oktober 1981

Karl IX
20 mark 1606

Japan
Tempo Goryoban
storlek 89×51 mm

Karl XI
Dukat 1676
kv 01

Nu pågår inlämningen till följande kvalitetsauktion på mynt. För objekt som ej kan accepteras på kvalitetsauktion, kan vi hjälpa till med försäljning av på våra övriga myntauktioner. Även där betalas ofta bra priser.

Prenumeration på Myntkatalogerna till årets slut ca 5 st kan enklast göras genom att sätta in 30 kr på vårt pg 654-4.

**AB STOCKHOLMS
AUKTIONSVERK**

Jakobsgatan 10, ingång från Gallerian, entré tunnelbanehallen, tel. 08/14 24 40.

MYNTKONTAKT

ORGAN FÖR
SVENSKA
NUMISMATISKA
FÖRENINGEN

Östermalmsgatan 81
114 50 Stockholm
Telefon 08-67 55 98
(måndag-fredag kl 10.00-13.00)

Myntkontakt:

Postgiro 42 30 50-4

Bankgiro 219-0502

Svenska Handelsbanken

Myntkontakt utkommer den 1 i
månaderna februari- maj och
september- december.

Prenumeration: helår 60:-

REDAKTION

Huvudredaktör

och ansvarig utgivare:

Lars O. Lagerqvist

Söderårby gård, Vansö

152 00 STRÅNGNÅS

Telefon: 0152-200 79

08-63 07 70

Biträdande redaktörer:

Hans Franzén

Madeleine Greijer

Torbjörn Sundqvist

Copyright:

Myntkontakt och respektive
författare, vilka ansvarar för
sakinnehållet i sina bidrag

ANNONSER

Bokning

Telefon 08-67 55 98, 756 86 62

Annonspriser exkl. moms:

2 sidor (mittuppslag)	2 000:-
2:a omslagssidan	1 320:-
omslagets 4:e sida	1 650:-
1/1 sida (157×220 mm)	1 100:-
2/3 sida (104×220 mm)	770:-
1/2 sida (157×108 mm)	580:-
1/3 sida (50×220 mm)	410:-
1/4 sida (76×108 mm)	320:-
1/6 sida (50×108 mm)	220:-
1/12 (50×52 mm)	120:-

Sista materialdag:

Den 5:e i månaden

före utgivning

Heloriginal alt.

manus och gärna skiss.

Sändes till Ordfront

Box 19504, 104 32 Stockholm

Annonser som ej är förenliga

med SNF:s, FIDEM:s och

AINP:s etik

kommer att avböjas

ISSN nr 0435-8245

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Vårens program

MAJ

Onsdag 6. kl 18.30 på Historiska Museernas lunchrum. Hur förvara, köpa och sälja mynt. Diskussion.

Torsdag 14. kl. 18.30 på Historiska Museernas lunchrum. Lars O. Lagerqvist talar om arkeologiens betydelse för medeltidsmyntens bestämning.

Onsdag-torsdag 20-21. Vårauktionen i Historiska Museernas hörsal, Storgatan 41, Stockholm. Visning kl 17.00-18.30. Auktionen börjar kl 18.40.

KALLELSE OCH PROGRAM TILL ÅRSMÖTET DEN 23 MAJ 1981

Svenska Numismatiska Föreningens medlemmar kallas till ordinarie årsmöte lördagen den 23 maj 1981 på Historiska Museerna, Storgatan 41, Stockholm.

Program

1. Samling kl 16.00 i Historiska Museernas hörsal.
2. Kl 16.15 Visning av mynt ur Gustav VI Adolfs grekiska myntsamling. Efter visningen kåseri av Lars O. Lagerqvist.
3. Kl 17.00 Årsmötesförhandlingar och utdelning av belöningar.
4. Kl 18.00 Middag Historiska Museernas lokaler
Meny: Laxtoast (Lax, räkor, svart kaviar)
Öl eller vatten
Vinbräserverad fläskkarré med tryffelnyllning
Rödvin
Kaffe med petit-fours.
Pris kr 75:-/person

Anmälan till middagen sker genom insättande av kr 75:-/person på föreningens postgiro 15 00 07-3 senast den 11 maj. Upplysningar per telefon 08-67 55 98 vardagar kl 10.30-13.00. Familjemedlemmar och vänner är hjärtligt välkomna att delta.

Resan till Helsingfors

Det tidigare utlovade Helsingforsbesöket, som ej kunde äga rum för att värdlandet hade tidsproblem, planeras nu till början av oktober.

Vi återkommer med detaljer och kostnadsuppgifter i nästa nummer.

Ställ alltså in er på ett Finlandsbesök i höst!

Nordisk Numismatisk Årskrift

Vi påminner åter SNF:s medlemmar om att de som önskar erhålla NNÄ fr o m 1979/80 måste anmäla detta *snarast* till kansliet, eftersom

upplagan skall beräknas. Årsskriften tillställs ej längre automatiskt medlemmarna.

Kansliet

är sommarstängt från 22 juni till 31 augusti. I mån av tid kan brådskande (skriftliga) förfrågningar besvaras.

Styrelsen önskar en trevlig sommar!

En trevlig sommar

tillönskas alla läsare av styrelse, redaktion och tryckeri! Nästa nummer utkommer efter 15 augusti.

MYNTETS DAG

Myntets Dag i Historiska museet i Stockholm varade egentligen två dagar, lördagen och söndagen den 21 och 22 mars, och var en stor framgång. Så hade också förberedelserna varit långa och många. Inbjudare och arrangörer var Svenska Numismatiska Föreningen och Sveriges Mynthandlares Förening, och en kommitté hade arbetat under Göran Bergenstråhle nästan ett år. Från början stod det klart, att såväl initerade amatörer som nyfiken allmänhet måste mötas av informativa och tilldragande utställningar. Kungl Myntkabinetet engagerades därför på ett tidigt stadium och flera av personalen deltog i arbetet. Det var lyckosamt att Ernst Nathorst-Böös med sin mångåriga erfarenhet åtog sig att samordna utställningsdelen, räkna och mäta disponibla montrar, göra upp planer över utställningsytan m m. Museets hantverkarpersonal gjorde också en fin insats för att hjälpa de tillströmmande utställarna. Från Mynthandlarföreningen deltog främst Ulf Nordlind mycket aktivt; tillsammans med notisförfattaren var han dessutom redaktör för den skrift, Vad är numismatik?, som varje besökare erhöll; den och några "flygblad" ingick i den låga entréavgiften, 5 kr. (Skriften kan erhållas hos mynthandlare eller beställas från Kungl Myntkabinetet.)

Utställningarna och mynthandlarnas bord var färdiga i god tid innan portarna slogs upp kl 11. Främre delen av den stora lokalen var främst ägnad åt montrar – här visade Växjö Gymnasii Myntkabinet (som bekant sedan länge deponerat i Växjö museum) mynt som smycken, Nordiska Museet en välkomma med mynt samt föremål ur Lea Ahlborns donation, Riksarkivet handlingar som rörde Karl XII:s nödmynt och deras inlösande samt en volym med inlösta sedlar; Myntverket hur det senaste jubileumsmyntet tillverkades m m; Postmuseum ställde ut frimärken med mynt; de numismatiska stiftelserna, Ekströms och Svenssons, berättade på skärmar om sin verksamhet och visade föremål i montrar, så även Samfundet Kungl Myntkabinetets Vänner; ännu en skärm tillhörde Kommittén mot myntförfalskning-

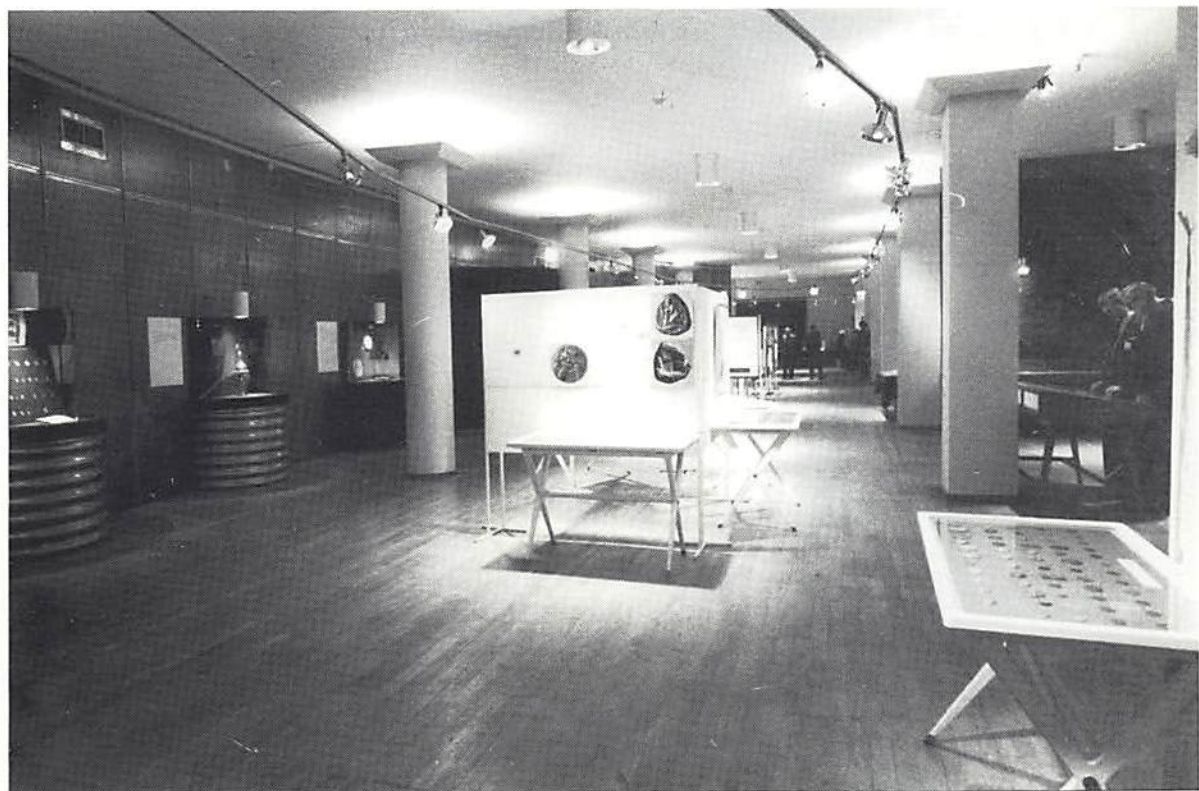

Ulf Nordlind från "Myntets dags" arbetsutskott betraktar några av porträtten i entrén till utställningen (se även omslaget, där också redaktören Lagerqvist är med på bilden). Dessa porträtt, som tillhör SNF, är på ständig deposition i Göteborgs myntkabinet, men hade inlånats för två dagar.

ar, medan professuren i numismatik (Numismatiska Institutionen, Stockholm), visade upp sin verksamhet på en femte skärm. En stor bildutställning om myntprägling genom tiderna, uppställd av Nathorst-Böös för Postgirot, hade inlånats. Men framför allt var det samlarnas dag. En hel rad av montrar hade ställts till förfogande – man kunde beundra en svensk riksdalerserie, utländska talar, grekiska mynt, svensk medeltid med en pedagogisk uppläggning, så inflationssedlar, myntkuriosa och mycket annat. Vid en disk nära entrén spred Svenska Numismatiska Föreningen kunskaper och litteratur; vår tidning och Skandinavisk Numismatik var företrädade, liksom Skandia för dem som önskade försäkra sina samlingar, Numismatiska Litteratursällskapet i Göteborg samt Numismatiska Bokförlaget. I närheten fanns Postverket, som försåg brev och kort – de senare var att tillgå på platsen, liksom frimärken – med en särskild poststämpel, en mycket populär företeelse; brevlådan fick oavbrutet tömmas.

I lokalens borte del huserade mynthandlarna med ett urval av sina utbud. Trängseln var tidvis nästan för stor. På lördagen kom de vana samlarna, på söndagen mera vad vi kan kalla "allmänheten" – förhoppningsvis hittade alla något. Ingen har hörts klaga på omsättningen! Det går inte att här räkna upp exempel på vad som fanns att förvärva, i synnerhet inte notisförfattaren, som hade annat att göra under de bägge dagarna – visningar av Kungl Myntkabinetet inte minst. Märklig var dock en ordensdekoration som ett känt företag utanför huvudstaden medfört – Karl XIV Johans storkors och stjärna till Hederslegionen, en gåva av hans änka Desideria till sin hovmarskalk.

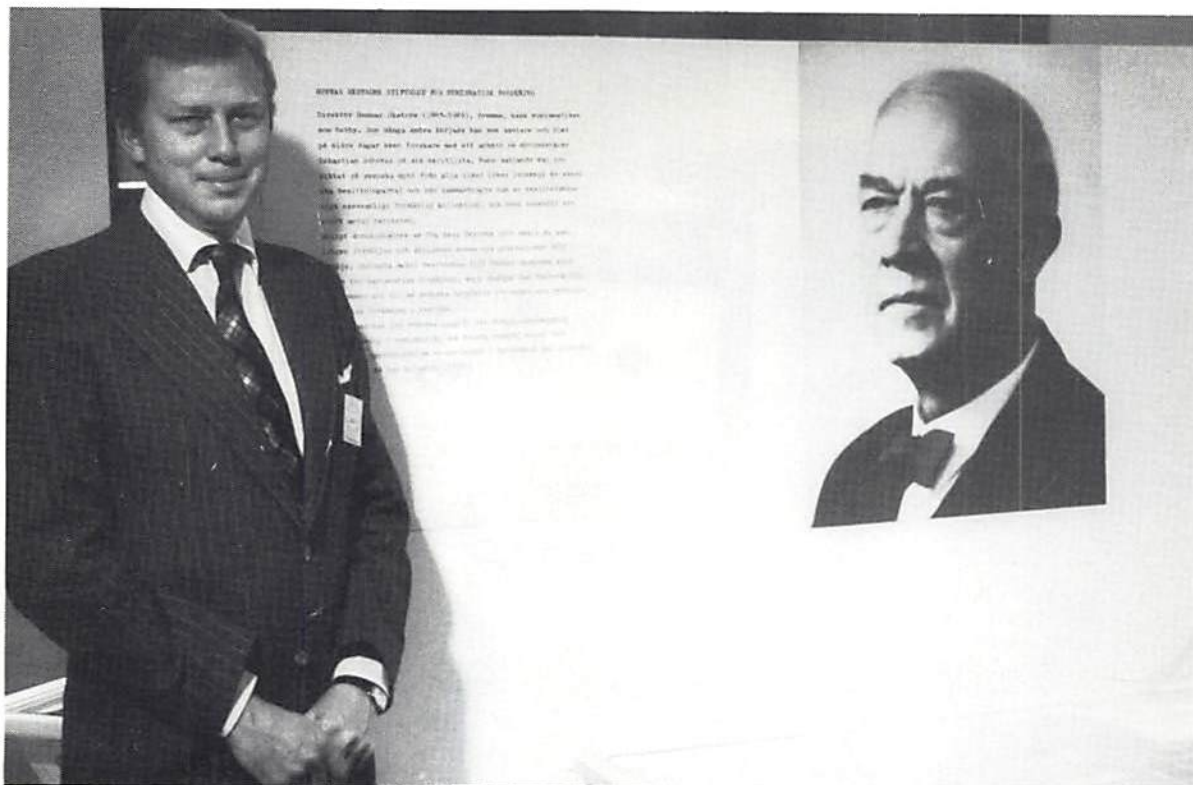
Till de välbesökta evenemangen hörde på lördagen ett föredrag av Brita Malmer om våra mynt under senmedeltiden, särskilt belyst med utgrävningarna i Alvastra, samt ett av Lars O Lagerqvist på söndagen, mera avsett för de denna dag dominerande "nybörjarna". De bägge föreningarna bjöd på lördagskvällen på vin och tilltugg i Kungl. Myntka-

Utsikt över en del av utställningen med vissa institutioners skärmar och montrar i mitten, museer till vänster, enskilda till höger.

Intresserade besökare har just passerat Sven Svenssons Stiftelses skärm och monter för att betrakta Kommittén mot myntförfalskningars avskräckande exempel.

Bjarne Ahlström framför Gunnar Ekströms porträtt på den efter denne storsamlare uppkallade vetenskapliga stiftelsens skärm. Tyvärr syns inte montern med några ännu osålda dyrgripar.

Svenska Numismatiska Föreningens disk med två flitiga medhjälpare: till vänster Margareta Klasén från kansliet, till höger Göran Wahlqvist.

En monter som tilldrog sig mycket intresse: Kuriosa och andra märkligheter inom numismatiken – något "överbefolkad" men mycket tilltalande som bevis på samlariver och kunskaper.

En ung åskådare framför Nordiska museets monter med föremål ur mynt- och medaljgravören fru Lea Ahlborns (död 1897) gåva till detta museum. Hon var vår första kvinnliga statstjänsteman.

binettets medaljsal, varvid Göran Bergenstråhle delade ut Rasmussonmedaljen i silver till de flitigaste arbetarna före och under Myntets Dag; utöver några här redan nämnda också Kotti Chave, som haft det otacksamma arbetet att sprida information till pressen och andra massmedia – vi fick dock en artikel dagen innan i Svenska Dagbladet, bild och notis (efteråt!) i Dagens Nyheter, omnämmande i Stockholmskvarten och några smärre rader på andra håll. Fru Margit Rasmusson hade rest in från Sigtuna och förrättade överlämnandet.

Förhoppningsvis återkommer Myntets Dag i framtiden, det hoppas alla deltagare.

LLt

Foto: Bengt Sandberg.

En av skärmarna från den uppmärksammade utställningen om myntprägling genom tiderna, sammanställd av Ernst Nathorst-Böös för Postgirot och utlånad för två dagar. I bakgrunden mellan två skärmar skymtar ivriga kunder hos en av mynthandlarna.

Vi emottager nu
hela samlingar
och
bättre enstaka
svenska och utländska mynt,
sedlar och medaljer
till vår
HÖSTAUKTION
24–25 oktober 1981

**B. AHLSTRÖM
MYNTAUKTIONER KB**

Kungsgatan 28
Box 7662,
103 94 Stockholm
Tel 08-14 02 20, 10 10 10

TRE MEDALJBESLUT VID 1789 ÅRS RIKSDAG

Forts fr föreg nr

Av Torgny Lindgren

2. Slaget vid Hogland den 17 juli 1788

Som vi berättade i MYNTKONTAKT 1981 nr 3 s 61f, beslöt borgarståndet den 14 april 1789 att bifalla förslaget att rikets ständer skulle låta slå en medalj till minnet av kronprins Gustav Adolfs examen den 29 mars 1789 inför ständens representanter.

Omedelbart efter detta beslut fick justitieborgmästaren i Karlskrona, titulärlagmannen Anders Håkansson tillfälle att ådagalägga sina kända rojalistiska sympatier. Han yttrade i högstämda ordalag, "at sjöslaget vid Hogland under hans kongl. höghets hertig Carls anförande vore så märkligt, så lysande i historien, så ärofullt och hedrande för svenska sjömagten, at minnet deraf genom en medailles slående förevigas borde."

Det var vid 1789 års riksdag, som Anders Håkanssons politiska karriär började. Genom hans verksamhet vid denna riksdag fick Gustav III upp ögonen för hans kapacitet och förtjänster (P.-A. Lange, Anders Håkansson som politiker och ämbetsman 1789–1800, Upps. 1940, s. 5 ff).

Eftervärlden har som bekant en annan syn på slaget vid Hogland än den Håkansson demonstrerade. Slaget slutade oavgjort. "I själva verket var redan det oavgjorda resultatet lika med ett nederlag [för Sverige], ty en överrumpling av Petersburg från sjösidan var ej längre möjlig" (L. Stavenow, Sveriges historia, 10, Sthlm 1925, s. 158). Men för Håkansson torde det knappast ha varit fråga om en saklig bedömning; när han pekade på slaget vid Hogland som en lysande svensk seger, värd att hugfästas genom en medalj, då var det sannolikt hans syfte att också på det sättet hjälpa till att minska förbittringen i vida kretsar mot kungens olagliga angrepp mot Ryskland.

Borgarståndet instämde enhälligt i Håkanssons tanke men höll före, att frågan först måste anmälas för kungen och att hans avgörande mäs-

te avvaktas. Ståndets talman, Stockholmsrådmannen Anders Lidberg åtog sig att föredra ärendet inför kungen.

Vid borgarståndets plenum den 25 april kunde Lidberg berätta, att kungen med välbehag hade tagit del av förslaget om en medalj över slaget vid Hogland under hans brors befäl och i de nädigaste ordalag lämnat sitt bifall till det. "Ståndet beslöt altså, at denne medaille i guld af största storleken skulle slås genom riksens ständers banques försorg och på dess bekostnad, sedan dess-einen dertill vederbörligen approberad blifvit".

Några dagar senare, vid plenum den 28 april, riksdagens sista dag, påminde Lidberg om att borgarståndets beslut om Hoglandsmedaljen "ej blifvit med de öfrige för banquen guaranterande stånden communicerad". Därför sände han ut Stockholmsrådmannen Anders Wallin i spetsen för en deputation av tolv ledamöter för att underrätta adeln och prästeståndet om borgarståndets nämnda beslut. Såväl adeln som prästeståndet anslöt sig genast till beslutet.

Bankofullmäktige verkställer ständernas medaljbeslut

Kontakten mellan de tre högre, bankgaranterande stånden och fullmäktige i rikets ständers bank handhades av bankoutskottet; dit hade bondeståndet inte tillträdde.

Genom utdrag av sitt protokoll den 29 april 1789, som kom bankofullmäktige till handa samma dag, meddelade bankoutskottet, att rikets ständer hade beslutat att på bankens bekostnad låta slå två medaljer, den ena öfver kronprinsens examen och den andra öfver slaget vid Hogland. Stamparna till dessa medaljer skulle genom bankofullmäktiges försorg med all skyndsamt förfärdigas "af den skickeligaste medailleur". Av bägge medaljerna skulle exemplar i guld lämnas till kungen och övriga kungliga personer. Av medaljen öfver kronprinsens

examen skulle exemplar i guld också lämnas till kronprinsens förutvarande guvernör friherre Carl Adam Wachtmeister och dennes efterträdare greve Nils Philip Gyldenstolpe samt i silver till övriga, som hade "uppvaktat" vid kronprinsens uppfostran. Av medaljen öfver slaget vid Hogland skulle ett exemplar i guld lämnas till amiralen greve Anton Johan Wrangel af Sauss, "hvilken ägt den lyckan at under hans kongl. höghet hertigen vid förrberörde ärorika sjöslag föra befälet", samt i silver till samtliga vid slaget tjänstgörande fartygschefer och till de under bataljen eller senare avlidna fartygschefernas änkor. Herrar riksens råd skulle erhålla silverexemplar av bägge medaljerna. Vitterhetsakademien skulle anmodas föreslå lämpliga inskriptioner och emblem på medaljerna. Slutligen skulle bankofullmäktige i sinom tid ombesörja överlämnandet av medaljerna till vederbörande.

Bankofullmäktige uppdrog åt sin ordförande, kanslirådet greve Gustaf Fredrik Gyllenberg, den kända skalden, som tillika var president i vitterhetsakademien, att anmoda akademien att göra upp förslag till de båda medaljerna.

Vid vitterhetsakademiens sammanträde den 5 maj 1789 anmälde Gyllenberg bankofullmäktiges önskan om förslag till de båda medaljerna. Denna önskan hade sannolikt dessförinnan föredragits under hand, ty vid sammanträdet förelåg det redan förslag. Efter en stunds diskussion kring dessa förslag beslöt akademien överlämna åt kanslirådet Jakob von Engeström, rikshistoriografen Jonas Hallenberg och sekreteraren, kanslirådet Gudmund Göran Adlerbeth, att på akademiens vägnar granska förslagen och fastställa medaljernas utseende.

Redan vid akademiens sammanträde den 12 maj anmäldes, att de tre granskarna hade fastställt följande. I. Medaljen öfver kronprinsens examen.

"Första sidan: konungens bröstbild, namn och titel".

Ill. 2. Rikets ständers medalj till minne av slaget vid Hogland den 17 juli 1788. Beskriven av B. E. Hildebrand: Karl XIII nr 3. Kungl Myntkabinettet. Foto Nils Lagergren, ATA.

"Andra sidan: samma figurer som på den för tre år sedan öfver lika ämne slagne skådepenning, eller Minerva som framförer och föreställer den unga prinsen för Sverige i en kvinnas liknelse med sin trekrönta sköld i handen. Men till öfverskrift *Laetitia iterum* och i nedanskrift *Ordinum Regni ex educatione Principis Haereditarii XXIX Mart. MDCCLXXXIX*. Storleken samma som den tillförne slagne penningen". – De föreslagna latinska inskrifterna kan översättas sålunda: "Annu en gång har rikets ständer erfarit glädje över kronprinsens uppfostran. Den 29 mars 1789".

Samtidigt anförde de tre granskarna, att många kanske skulle se det som ett bevis på bristande uppfinningsförmåga, att de hade föreslagit samma emblem som på en redan slagen medalj. Men de hänvisade till antika exempel och framhöll, "att uprepande af förut nyttjade sinbilder aldrig stötte de gamla, våra mönster och mestare i konsten. Romerske kajsarnes nådegåfvor åt folket förestältes ofta med lika figurer på samma kajsares tid efter annan slagna penningar".

2. Medaljen över slaget vid Hogland.

"Första sidan: h. k. h. hertigens af Södermanland bröstbild med namn och titel: *Carolus D. G. Regni Sueciae Princeps Haereditarius Dux Sudermaniae*".

"Andra sidan: sjösegren, på romerskt vis, såsom en ung vingad kvinna med en fot uppå en skepps-

stam och hållande i ena handen ryska flaggor samt i den andra en lagerkrants. Öfverskrift: *Tanto Nomini, tantae virtuti*. I nedanskrift: *De Classe Russorum ad Hoglandiam XVII Jul. MDCCLXXXVIII*. 19:de storleken". – De latinska inskrifterna kan översättas sålunda: "Karl med Guds nåde kungariket Sveriges arvfurste, hertig av Södermanland". Medaljen sägs vara ägnad "åt ett stort namn, som motsvaras av stor tapperhet". De avbildade ryska flaggorna hade tagits "från ryssarnas flotta vid Hogland den 17 juli 1788".

Gyllenborg överlämnade den 26 maj de av vitterhetsakademien fastställda medaljförslagen till bankofullmäktige. De kände inte till någon annan medaljör i Stockholm än Carl Gustaf Fehrman, "ehuru en annan benämnd Enhörning på åtskilliga öfver Sveriges konungar af gustavianske ätten slagna mindre jettoner gjordt sig känd för mycken färdighet i gravuren". De ansåg det därför vara lämpligast att låta Carl Enhörning få del av medaljförslagen och med ledning av dem "upgifva något prof på dess capacitet i synnerhet til figurernes uttryckande".

Enhörning lämnade den 15 juni in en ritning till Hoglandsmedaljens fransida till bankofullmäktige. En av fullmäktige, kanslirådet Jakob von Engeström, som också var ledamot av vitterhetsakademien, åtog sig att visa ritningen i akademien.

Den 20 juli kunde von Engeström berätta, att Enhörnings utkast hade

vunnit både akademiens och flera kändnars gillande. På förslag av von Engeström beslöt bankofullmäktige att anförtro åt Enhörning att gravera stamparna till Hoglandsmedaljen; när han avlämnade dessa stammar, "graverade til herrar fullmäktiges fulla nöje", skulle han få 333 1/3 riksdaler specie.

Redan den 14 september var stamparna färdiga, väl graverade; von Engeström berättade, att vitterhetsakademien hade godkänt provavtryck av dem och lämnat sitt bifall till prägling av medaljen. Enhörning erhöi då det överenskomna arvodet.

Till protokollet vid bankofullmäktiges sammanträde den 14 december 1789 antecknades, att fullmäktige den 7 i samma månad hade lämnat kungen och övriga kungliga personer guldexemplar av medaljen över slaget vid Hogland. Hertigen av Södermanland hade även mottagit det för Anton Johan Wrangel avsedda guldexemplaret ävensom 38 silverexemplar avsedda för fartygschefer och avlidna fartygschefers änkor. Riksdrotsen greve Carl Axel [Trolle-]Wachtmeister af Johannishus hade mottagit 17 silverexemplar avsedda för herrar rikens råd. – Därjämte hade bankofullmäktige den 29 oktober beslutat regalera Gudmund Göran Adlerbeth med ett exemplar i silver av medaljen för hans såsom vitterhetsakademiens sekreterare "hafde möda med reversens och inscriptionens projecterande til denna medaille".

Bankofullmäktige var mycket nöjda med Enhörnings arbete. Samma dag som han avlämnade stamparna till Hoglandsmedaljen, den 14 september 1789, fick han ett bevis på detta. Bankofullmäktige fann nämligen "all skäligen anledning" att ge honom i uppdrag att också gravera stamparna till medaljen över kronprinsens examen; för det arbetet skulle han få samma arvode som för stamparna till Hoglandsmedaljen, således 333 1/3 riksdaler specie.

Till bankofullmäktiges protokoll den 18 januari 1790 anmäldes, att dessa stamper var färdiga, väl graverade, och att vitterhetsakademien hade godkänt provavtryck av dem och tillåtning präglings. Från sidan hade visserligen samma figurer som fanns på 1786 års examensmedalj (se MYNTKONTAKT 1979 nr 8, s. 171, ill. 2), men den figur, som föreställde kronprinsen, var nu större: det måste nämligen tydligt visas, att gossen hade vuxit sedan sist, vilket von Engeström påpekade i vitterhetsakademien redan den 15 juli 1789.

Vid bankofullmäktiges sammanträde den 15 februari 1790 antecknades till protokollet, att fullmäktige den 29 januari och den 1 februari hade lämnat kungen och övriga kungliga personer guldexemplar av medaljen över kronprinsens examen. Gyllenborg hade till Nils Philip Gyldenstolpe överlämnat dels ett exemplar i guld, avsett för Gyldenstolpe själv, dels tolv silverexemplar avsedda för dem, som hade biträtt vid kronprinsens uppfostran. Vidare hade Gyllenborg översänt ett exemplar i guld till Carl Adam Wachtmeister. Riksdrotsen hade mottagit 17 silverexemplar avsedda för herrarnas riksens råd.

Forts. i nästa nr.

**NORSKE
MYNTER
KJØPES
K.W. RIIBE**

Stensgt 22 B
OSLO 3 NORGE

Mynt på data i Düsseldorf

Vid institutionen för Alte Geschichte på universitetet i Düsseldorf bedrivs sedan ett antal år ett försök att med hjälp av modern datateknik sammanställa en katalog över antika mynt från Mindre Asien. Projektet möjliggörs dels genom att universitetet ställer sin dator till förfogande utan att debitera kostnaderna, dels genom att Gerda Henkel Stiftung ger ett synnerligen frikostigt bidrag till verksamheten.

Samma stiftelse svarade även för kostnaderna för ett mindre symposium med ett begränsat antal deltagare från ett tiotal länder (Australien, USA, England, Frankrike, Österrike och Tyskland). Avsikten var att för ett antal intresserade numismatiker dels framlägga erfarenheterna av det arbete som hittills utförts, dels få synpunkter på det fortsatta arbetet och på hur den internationella utvecklingen skall bevakas.

Projektet som kallas ISEGRIM (InformationsSystem zur Erfassung Griechischer Münzen), förutsätter kapaciteten hos en stordator. Databanken är ännu under uppbyggnad. Redan nu finns dock möjlighet att ur det lagrade materialet snabbt få fram uppgifter av intresse för speciella frågeställningar.

Vid symposiet förekom dessutom demonstrationer av olika försök som gjorts inom andra arkeologiska forskningsfält. Bl a redogjorde Dr Stefan från Rumänien för hur datateknik används för att bearbeta grekiska inskrifter. Ett problem är ju att maskinen skriver med ett standardiserat alfabet och inte känner skillnad på olika varianter av t ex bokstaven A. Professor Jory från Australien redogjorde för ett alfabet med framställning av index till den latinska inskriftssamlingen (CIL – Corpus Inscriptionum Latinarum) med hjälp av data.

Sista dagen diskuterades framför allt samarbets- och samordningsfrågor. Forskning med hjälp av dator befinner sig ju på detta fält ännu i sin allra första början och det kan diskuteras om det inte finns andra områden där datorn kan komma forskarna till snabbare hjälp och vara mer tidsbesparande: litteratursökning och ord/textbehandling är en själv-

klarhet inom naturvetenskapliga discipliner.

Det begränsade antalet deltagare och det goda värdskapet gjorde att utbytet av konferensen blev mycket stort – diskussionerna var livliga och präglades av en vilja att snabbt ta vara på det väsentliga i utvecklingen, komma förbi de tekniska hindren och befästa de goda relationer som av tradition råder mellan numismatiker.

Harald Nilsson

(Denna notis har även varit införd i FoF, april 1981.)

**GYNNA
MYNTKONTAKTS
ANNONSÖRER**

Numismatiskt nytt

INN-F-Nytt (Meddelelser fra Norsk Numismatisk Forening) nr 1/1981 har den kände engelske numismatikern D. M. Metcalf publicerat en artikel benämnd "Engelske sceattas og deres politiske bakgrunn i 8. årh." (fortsättning i nr 2/1981).

För den som är intresserad av denna anglosaxiska mynttyp kan det kanske vara av värde att veta, att Metcalf behandlat ämnet även i "Mercian studies" (publicerade 1977 efter ett i Leicester 1975 avhållet symposium om det anglosaxiska kungariket Mercia) under rubriken "Monetary affairs in Mercia in the time of Aethelbald". Aethelbald regerade åren 716–757 och efterträddes av den mer kände Offa (757–796).

Mynttypen behandlades även vid symposiet i Warszawa och Budapest 1976, som internationella numismatiska kommissionen höll om myntimitationer och myntförfälskningar. Den engelske numismatikern S. E. Rigold höll då ett föredrag, betitlat "The incidence of imitation among Anglo-Saxon 'sceattas' in the light of archaeological excavations", år 1980 publicerat av I. Gedai och K. Biro-Sey i boken "International numismatic symposium".

NUF

Symposiet vid Den kgl Mønt- og Medaillesamlings 200-årsjubileum

I de föregående numren av MYNT-KONTAKT har vi berättat om Møntsamlingsens i Köpenhamn jubileum och recenserat de med anledning härav utgivna skrifterna; den utställning av sällsynt gedigen karaktär, som nyligen stängdes, har också omnämnts. Här skall också, innan något säges om symposiet, berättas om jubileumsmedaljen. Denna är avbildad i naturlig storlek, eller 48 mm och slås i silver (50 ex, ca 60 g) och brons (500 ex). Den kan nu beställas från Den kgl Mønt- og Medaillesamling, Nationalmuseet, DK-1220 Köpenhamn K. Hela utplagan är numrerad och leverans sker i etui mot 600 kr+moms för silver, 200 kr+moms i brons, vartill kommer porto. Medaljen skickas med inbetalningskort.

Symposiet, som ägde rum 26-28 mars i Nationalmuseets stora sal i Prinsens Palæ, var betitlat "Møntvæsen og Møntcirkulation i Østersøområdet c. 1350-1500". Föredragen hölls på engelska eller tyska. Sedan några officiella välkomsttal hållits - däribland av den nye rigsantikvaren, professor Olaf Olsen - inleddes föredragens rad av två experter inom ekonomisk historia, professor John Day från Paris och professor Rolf Sprandel från Würzburg, som gav nyttiga synpunkter på myntpolitik och myntcirkulation i Europa under senmedeltiden, den senare med koncentration på det hansiskt-nordiska området. På eftermiddagen talade först Dr. phil. Svend Gissel, Köpenhamn, som ingår i arbetsgruppen för det nordiska ödegårdsprojektet, om hur framför allt agrara räntor och skatter erlades (Payments in money and in kind in late medieval Scandinavia). Han följdes av Dr Gerald Steffe, Hamburg, som i alltför hög fart framförde sitt föredrag om präglingen av tvåsidediga mynt (främst witten och 1/4 witten) i östra Nordtyskland och där kom med resultat, som synes framtvunga vissa omdateringar - dock inte av dess begynnelse med den lybeckiska witten ca 1365. Näste talare, Dr Berndt Kluge från Statliga myntkabinettet i Berlin, belyste den meckelburgsk-pommerska wittenmyntningen och dess andel i mynt-

Medalj av Frode Bahnsen till den kgl. Mønt- og Medaillesamlings 200-årsjubileum. Präglad av Den kgl. Mønt.

cirkulationen; Stefkes föredrag skulle möjligen tvinga honom till vissa omdateringar, sade han, men framförde samtidigt vissa reservationer, som föranledde en avslutande diskussion.

Påföljande dag inleddes kurator Jerzy Piniński från Lodz med ett anförande om Hinterpommerns myntcirkulation under 1300-talets slut. Han följdes av två andra polska numismatiker, docent Stanislaw Suchodolski och kurator Marta Meclewska från Warszawa, som talade om den tyska ordensstatens mynt och deras utbredning - inte okända från vissa svenska fynd. Före lunchpausen fick vi vidare lyssna till Dr Kolbjørn Skaare, bestyrer för Universitetets myntkabinett i Oslo, som belyste myntutgivning och dito cirkulation i Norge under den period som symposiet behandlade; som bekant låg myntningen nere i Norge från 1300-talets slut till 1480-talet och de inhemska ersattes då med andra präglingar.

Fredag e m inleddes av professor Brita Malmer, Stockholm, som beskrev myntcirkulationen i södra Sverige med hjälp av några större utgrävningsfynd, bl a de från Alvastra kloster och Växjö domkyrka; intressant är, att utländska mynt där var i omlopp i mycket större omfattning än i Svealand. (Delar av temat har i populär form framförts av henne en vecka tidigare, under Myntets Dag i Stockholm.) Därefter gav museumsinspektör Jørgen Steen Jen-

sen, Köpenhamn, en utmärkt översikt av dansk myntprägling och -cirkulation 1350-1500. Han följdes av Lars O Lagerqvist, som belyste förekomsten av danska mynt i främst Götaland under senmedeltiden.

Lördag morgon talade intendent Pekka Sarvas, Myntkabinettet, Helsingfors, om den äldsta präglingen i Åbo och kunde visa upp något så sensationellt som fyndet av en ny mynttyp från Erik av Pommern, slagen vid detta myntverk, samt lade fram nya resultat om efter vilka grunder den s k abon utgivits. Dr A Molvögin, Tallinn, berättade om myntomloppet i östersjöområdets baltiska delar på grundval av fynd.

M. Nemirovits-Dantsenko från samma ort, som tyvärr inte kunde delta, fick sitt föredrag uppläst. Det behandlade några estniska skattfynd från senare hälften av 1300-talet med övervägande innehåll av baltiska schillingar. Den stampundersökning han utfört och som gav viktiga dateringsresultat väckte allmän beundran för sin noggrannhet. Av intresse är ett par nya fynd med stort innehåll av gotar; detaljundersökningar av dessa bör hjälpa till att datera denna under så lång tid typmässigt oförändrade myntgrupp. Till sist berättade den i Sverige så välkände professor Peter Berghaus, numera chef för Landesmuseum i Münster (Westfalen), om fynden av senmedeltida guldmynt i norra Tyskland och Danmark. Symposiet avslutades med en diskussion,

skickligt ledd av professor Philip Grierson, Cambridge, en av vår tids mest belästa och allsidiga numismatiker, dock främst medeltidsexpert.

En lyckad middag på det danska Harpsund, Marienborg i Lyngby, till vilken föredragshållarna och några officiella representanter inbjudits, hölls på lördag kväll under värdskap av den danska kulturministern och där man hade glädjen att se ett par av dansk numismatikens främsta företrädare sedan mer än ett halvsekel, förre chefen för Den kgl Mønt- og Medaillesamling dr Georg Galster, 92 år, och förre överretts-sagfører Holger Hede, endast några år yngre. Den förre deltog fö, trots nyligen genomgången lunginflammation, i en stor del av symposiet och talade vid fredagskvällens mottagning i Nationalmuseet, anordnad av Axel och Alfrida Ernsts legat (med anledning av att 90 år förflytit sedan denne store donators och samlares födelse), om sin gamle vän Axel Ernst. – Jubileet har sannerligen firats på ett värdigt sätt!

LLT

Föredragen kommer senare att tryckas i Nordisk Numismatisk Årsskrift 1981, som förhoppningsvis utkommer 1982.

NUMISMATISKT NYTT

American school of classical studies i Athen har grävt ut stadens antika torg ("agora"). Resultaten publiceras i ett stort antal skrifter, som täcker olika former av samhälligt liv.

Under utgrävningarna har hittats mer än 75 000 mynt, från sjätte århundradet före Kristus till tjugonde århundradet efter Kristus. En av skrifterna – "Greek and Roman Coins in the Athenian Agora" (publicerad 1975) – redogör för myntfynden.

Under utgrävningarna har man även hittat Athens myntverk från femte århundradet före Kristus fram till kejsar Augustus.

NUF

Ett nyfunnet guldmynt från kejsar Tetricus

Guldmynt (aureus) från Tetricus i Gallien, hittat hösten 1980 utanför Mjölby. Foto Mats Pettersson, ATA.

Åtsidan förstörad 2:1.

I förra numret av Myntkontakt anmäldes ett märkligt fyndmynt från Östergötland, ett romerskt guldmynt, präglat för kejsar Tetricus (270/1–273). Tetricus är en av de fem usurpatorer, som går under beteckningen de galliska kejsarna. De fyra andra är Postumus, Laelianus, Marius och Victorinus. Deras herraväld de sträckte sig över stora delar av Gallien (nuv Frankrike), Spanien och England. Detta galliska kejsardöme var av kort varaktighet och omfattar en period av cirka 15 år från år 259 till 273.

Postumus är den historiskt viktigaste av de galliska kejsarna. Han revolterade mot Gallienus i Rom, erövrade Köln och mördade Gallienus son (259). Han hade därefter en stark ställning under ca 9 år men blev slutligen mördad av sina egna soldater år 268 i samband med striderna mot den rivaliserande kejsaren Laelianus. Samma öde att bli mördad av sina egna soldater eller officerare rönt de båda följande kejsarna Marius, som regerade endast två månader, och Victorinus, som blev något mer långlivad och innehade makten i ungefär ett och ett halvt år. Caius Pius Esvivius Tetricus blev den siste i raden av de galliska kejsarna. Han hjälptes till makten av Victorinus gemål, Victoria, och var, då denna något vanskliga ära vederfors honom, ståthållare av Akvitanien. Tetricus utnämnde sin son med samma namn till tronföljare (caesar), men denne blev aldrig kejsare. Far och son avsattes av

den rättmätige kejsaren i Rom, Aurelianus, troligen i slutet av år 273. Deras öde är emellertid för tiden ovanligt så till vida att de inte blev mördade utan fick dra sig tillbaka till privatlivet.

De galliska kejsarna präglade huvudsakligen antoniniani, ett silvermynt av låg halt, som var det för tiden gängse. Guldmynten är givetvis långt sällsyntare men finns trots det i en mängd varianter. I motsats till silvermynten är de alltid av hög halt. Tetricus guldmynt finns i fyra olika emissioner, präglade i två olika myntorter, troligen Köln och Trier. Vårt exemplar har på åtsidan ett porträtt av kejsaren och på framsidan en vingad segergudinna, Victoria. Hon bär en trofé över axeln och en segerkrans i ena handen och trampar på en fallen fiende. Både bildtypen och inskriften *Victoria Aug* (Kejsarens seger) syftar med all önskvärd tydlighet på Tetricus strider med och segrarna över germanerna.

Fynden av romerska guldmynt i Sverige före solidiimporten, dvs från tiden före 400, är få och uppgår endast till något 10-tal. Det nyfunna myntet, det enda från kejsar Tetricus, är därför ett synnerligen viktigt tillskott till denna grupp och det enda som gjorts på 1900-talet. De äldre nu påvisbara fynden av sådana mynt är alla från förra århundradet (se U Westermark i Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad 5, 1980, s 99–104).

Ulla Westermark

Kvalitetsbeteckningar för sedlar

Den tyska sedelhandlaren Dieter Hoffman i Schwabach har i sin senaste katalog preciserat hur sedlar bör beskrivas i anseende till sin kvalitet. Beskrivningen som åtföljes av bilder synes mig förträfflig, varför den återges här till vägledning för dem som i fortsättningen skall beskriva och katalogisera sedlar. För den som ej känner till de tyska uttrycken återges de här i översättning.

Kassenfrisch=som om sedlarna kom från kassan och ej cirkulerat

vorzüglich=mycket bra

gebraucht=något sliten, man bör ej samla dem som är sämre

stark gebraucht=mycket slitna, är värdelösa och bör ej samlas om de ej är mycket sällsynta.

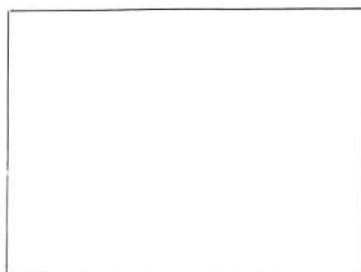
Ernst Nathorst-Böös

Einteilung der Erhaltungen der angebotenen Noten. Erscheinungsbilder wie folgt:

Beispiele:

kassenfrisch:

I

= 100 %

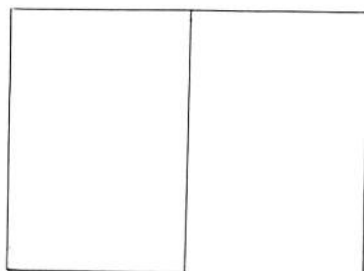
bis:

= 95 %

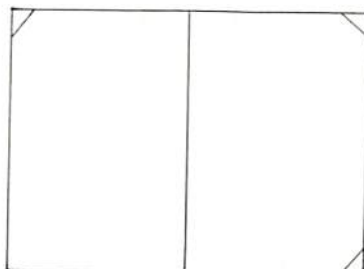
vorzüglich:

II

= 85 %

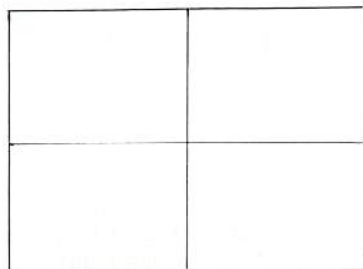
bis:

= 70 %

gebraucht:

III

=70 %

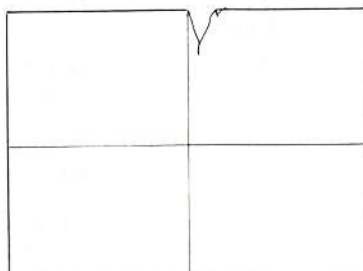
bis:

=50 %

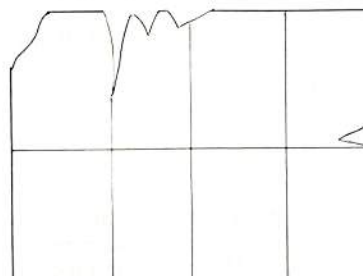
Grenze der
Sammelwürdigkeit

stark
gebraucht
IV

= 50 %

bis:

wertlos

Wird nur bei ganz seltenen
Scheinen gesammelt

**SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGENS
MEDLEMSNÅL
kan rekvireras från kansliet!
Pris: 18 kr + porto**

När hela världen firade en nationell numismatisk förening

Festskrifter utges inom våra kretsar i allmänhet för att fira någon framstående forskare. Men år 1958 fyllde American Numismatic Society 100 år och då utgavs en festskrift, tjock som en bibel, med bidrag från hela världen av framstående numismatiker, som ville hylla den sammanlutning som betytt och fortfarande betyder så mycket för forskningen inom numismatikens område.

Innehållsförteckningen ger något inom de flesta specialiteter inom numismatikens intressesfär. Bedöm själv:

- Adelson: Silver Currency and Values in the Early Byzantine Empire.
 Alföldi: The Portrait of Caesar on the Denarii of 44 B. C. and the Sequence of the Issues.
 Altekær: A Knotty Problem Connected with the Coinage of Azes.
 Babelon: Le Roi Pyrrhos.
 Bellingier: A Hoard of Silver Coins of the Empire of Nicaea.
 Beltran: Introduccion del "Mancuso" en la Economia Carolingia.
 Berghaus: Der Münzenfund von Werl (Westfalen) 1955, vergraben um 1240.
 Blunt: XVII-XIX Century Manuscript Material on Anglo-Saxon Coins.
 Breen: Brasher & Bailey. Pioneer New York Coiners 1787-1792.
 Breglia: Questioni ponderali.
 Caley: Chemical Composition of Alexandrian Tetrachms.
 Carson: The Coinage and Chronology of A. D. 238.
 Gabrici: La Nike funebre delle monete di Elis.
 Galster: Notes on the Danish Mint-Masters in the Middle Ages before 1377.
 Gebhart: Von der Numismatik zur Geldgeschichte.
 van Gelder: Les plus anciens tarifs monétaires illustrés des Pays-Bas.
 Gerassimov: The Alexandrine Tetrachms of Cabyle in Thrace.

- Ghirshman: Trois monnaies partielles inédites.
 Grant: Asses of Orichalcum.
 Grierson: Some Modern Forgeries of Carolingian Coins.
 Grottemeyer: Eine Medaille des Andrea Doria von Christoph Weiditz.
 Grunthal: Richard Wagner in Medallion Art.
 Hävernicks: "Cooperation". Some Thoughts and Suggestions for the Intensification of Numismatic Research.
 Holzmaier: Rechnung und Zahlung.
 Jenkins: A Note on Corinthian Coins in the West.
 Kennepohl: Der Ostfriesische Münzmeister Dietrich Iden.
 Lacroix: A propos des représentations de boucliers sur les monnaies grecques.
 Lafaurie: Trésor de monnaies carolingiennes découvert dans le Jura.
 Laurent: L'Emblème du lis dans la numismatique byzantine: son origine.
 Loehr: Ein Vierteljahrhundert Wiener Münzkabinett.
 Mattingly: A Coinage of the Revolt of Fregellae?
 Mazard: Le Grand Sceau de France (depuis 1789).
 Miles: The Early Islamic Bronze Coinage of Egypt.
 Naster: La technique des revers partiellement incus de monnaies phéniciennes.
 Nesmith: A Hoard of the First Silver Coins of Nuevo Reino de Granada (Colombia).
 Newman: A Recently Discovered Coin Solves a Vermont Numismatic Enigma.
 Noe: A Lycian Hoard.
 Pink: Die Medallionprägung unter Carus und seinen Söhnen.
 Pradeau: Store-Cards or Tokens of Mexico.
 Robert: Sur des types de monnaies impériales d'Asie Mineure.
 Robinson: Some Electrum and Gold Greek Coins.
 Seltman: The Ring of Polycrates.
 Seyrig: Parion au 3e siècle avant notre ère.

- Sutherland: Diocletian's Reformed Coinage in Britain and Related Problems.
 Thompson: The Grain-Ear Drachms of Athens.
 Thordeman: A Numismatic Study of a King without a Coinage.
 Tourneur: L'Atelier monétaire d'Anvers des temps mérovingiens au XIIe siècle.
 Walker: A Unique Medal of the Seljuk Tughribeg.
 Whitehead: Coins and Indian History.
 Thordemans bidrag handlar om Erik den helige.

N U F

Numismatiskt nytt

Den av American Numismatic Association utgivna "The Numismatist" innehåller i sitt februari-nummer för år 1981 en rikt illustrerad artikel om den amerikanske medaljskaparen Victor David Brenner, hos vilken en av våra främsta konstnärer på detta område, Gösta Carell, arbetade i sin ungdom.

NUF

Kungl Myntkabinettet

Statens museum för mynt-, medalj- och penninghistoria

Narvavägen 13-17, 2 tr
Stockholm

(Buss nr 42, 44 och 69 till Historiska museerna, tunnelbana till Karlaplan)

Utställningar: Svenska mynt från 1000-talet till nutid, Mynt från forna svenska besittningar, Världens mynt under 25 århundraden, Sveriges medaljhistoria och Medaljens konsthistoria

Museet:

Tisdag-söndag 11-16
Måndag stängt

Besökstid: tisd 13-16

Postadress: Box 5405,
114 84 Stockholm
Tel: 08-63 07 70

1981 ÅRS SJÄLVSTÄNDIGHETSMYNT "DET BIBLISKA FOLKET"

Nu kommer nya jubileumsmynt från Israel med anledning av 33-årsdagen av Israels självständighet. Mynten benämns "Det Hebreiska Alfabetets Mynt". Valörerna är 10 chekel i guld samt 2 chekel i silver. Den totala världsupplagan för mynten är ytterst begränsad; Guld proof max 7 500 ex, Silver proof max 20 000 ex, Silver BU max 30 000 ex, dessa upplagor kan jämföras med den svenska 200-kronan som slogs i 500 000 ex.

Mynten levereras enligt följande: Guld proof i ett etui av olivträ (juni), Silver Proof i en rund hårdplastkassett (maj) samt Silver BU i ett mjukplastfodral.

Myntfakta	Metall	Ø	Vikt
10 chekel	guld 21,6 karat	30 mm	17,28 gram
2 chekel	silver 850/1 000	37 mm	28,8 gram

Randtext: 33-årsdagen av staten Israel

1981 års officiella myntset från Israel innehåller 5 mynt i valörerna 1 ny agora-1 chekel, för första gången slagna i Israel på extra tjock och tung kopparnickelgering i proof kvalitet.

Härmed beställer jag följande mynt att sändas mot postförskott. Porto och postförskottsavgift tillkommer.

..... st	10 chekel i guld proof	à 2 975:-
..... st	2 chekel i silver proof	à 450:-
..... st	2 chekel i silver BU	à 295:-
..... st	årsset i proof	à 95:-

Mynten skickas i den ordning beställningarna inkommer, så långt lagret räcker. Sveriges tilldelning är ytterst liten.

PEO Mynt & Frimärken AB
Box 16245, 103 25 Stockholm
Drottninggatan 29,
tel 08/21 12 10

Karl XIV Johans lägre skilling banko valörer

Av Kenneth Jonsson

Om man jämför uppgifterna om upplagornas storlek för mynt från olika årtal med hur ofta de dyker upp i handeln så kan man ofta upptäcka skillnader som måste bero på att det är först i modern tid som Myntverket redovisar upplagornas storlek för mynt av ett visst årtal. Idag präglar man mynt med t ex årtalet 1980 under större delen av kalenderåret 1980 samt de första månaderna av 1981. Det beror troligen på att man utnyttjar stamparna maximalt och att de därför håller en bit in på det nya året.

Nyligen hade jag tillfälle att gå igenom ett större antal skilling banko-mynt från Karl XIV Johan. De kommer från många olika håll och de kan bedömas utgöra ett slumpmässigt urval. För 2 och 1 skilling banko var antalet för lågt för att det skulle bli representativt. Här redovisas därför endast 2/3, 1/3 och 1/6 skilling banko och efter årtalet anges den officiella upplagan, därefter antalet ex i det här genomgångna partiet, samt slutligen priset i kvaliteten 1+ enligt Ahlström-Almer-Selin: *Prisguide över Sveriges mynt 1818-1980*, som visar hur mynthandeln bedömer årtalens relativa sällsynthet.

För 2/3 skilling banko är antalet undersökta ex inte speciellt stort men det förefaller ändå som om 1840 och 1843 är ovanligare än katalogpriserna visar. En jämförelse med upplagornas storlek visar också en dålig överensstämmelse, eftersom upplagorna mellan 1839-1843 inte skiljer sig så mycket åt.

Antalet genomgångna ex av 1/3 skilling banko är dubbelt så stort och en jämförelse med upplagornas storlek stämmer väl överens med något undantag, främst 1840. Prissättningen förefaller mycket generell och 1835, 1840 och 1843 borde med ledning av materialet här ligga på ungefär samma nivå men knappast så högt som 1835 satts i den nuvarande katalogen, även om priset troligen satts högre eftersom det är ett typmynt.

För 1/6 skilling banko är antalet undersökta ex nästan lika stort som

för 1/3 skilling banko. Priserna ger här en exakt motsvarighet och en jämförelse med upplagornas storlek visar inga större skillnader med undantag för 1843, där man får anta att en stor del avser mynt med årtalet 1840, som är det vanligast förekommande.

2/3 skilling banko

År	Upplaga	Antal ex	Pris 1+
1835	197 568	1	200
1836	927 648	13	100
1837	1 026 000	5	100
1839	654 336	11	100
1840	645 696	1	100
1842	525 888	7	100
1843	626 040	1	100
		39	

1/3 skilling banko

År	Upplaga	Antal ex	Pris 1+
1835	483 264	4	150
1836	984 528	11	60
1837	1 096 272	26	60
1839	921 312	19	60
1840	691 776	3	60
1841	12 672	-	900
1842	611 568	14	60
1843	593 280	3	60
		80	

KARLSKRONA MYNTHANDEL

Lennart Bertilsson
Hantverkargatan 11
371 35 KARLSKRONA

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Öppet månd-fred 10-17
tel 0455/81373

1/6 skilling banko

År	Upplaga	Antal ex	Pris 1+
1835	537 696	10	50
1836	1 498 176	19	40
1838	427 104	3	60
1839	827 136	18	40
1840	860 256	21	40
1843	864 576	3	80
1844	-	-	800
		74	

Medalj över P V Glob

Den mångsidige danske riksantikvarien P V Glob – för en bredare publik framför allt känd genom boken om Mossarnas folk (Natur och Kultur 1965) – lämnade den 20 februari sitt ämbete och till honom överlämnades då den porträttmedalj som avbildas härintill. Konstnären, K Nellemose, har dessutom gjort en byst av Glob, som numera finns i stora entréhallen till Nationalmuseet i Köpenhamn.

Den nya medaljen, som på åtsidan visar porträttet av Glob i vänsterprofil och på frånsidan har en hållristning från Engelstrup (på Själland), kommer under sommaren att vara utställd i en monter på Kungl Myntkabinetet tillsammans med ett antal medaljer av andra framträdande nordiska arkeologer.

H N

Det skulle nog vara av värde att få ytterligare undersökningar av denna typ genomförda, gällande mynt innan Myntverket började redovisa vilka årtal som är angivna på de präglade mynten. Om läsekreten är företrädd av samlare, som har ett större antal mynt av samma valör – och som är slumpmässigt utvalda, vill man tillägga – skulle en redovisning vara intressant.

Korsordet

i föregående nummer av MYNT-KONTAKT har lösts av många, trots att sista vågräta raden fått en ruta för mycket ("dirhem").

De tre vinnarna:

Wilgot Lind, Göteborg; Arvid Brandt, Söderhamn; Rolf Ekelund, V. Frölunda. Bokpriser kommer att tillställas samtliga.

Foto Mats Pettersson, ATA

FRI MYNT 81

7:e internationella
mynt- och frimärksmässan

Telefon mässan 042-14 15 52

IDROTTENS HUS HELSINGBORG

9-10 MAJ

ÖPPET 11.00-17.00

Arrangör: Helsingborgs kommun

Kungl Myntkabinettet

Tisdagen 12.5. kl 19.00. Lars Jonung, Ph. D., Lund: Guldmyntfoten i Sverige. Dr Jonung tillträdde vid årsskiftet en tjänst som forskare vid Konjunkturinstitutet i Stockholm. Kungl. Myntkabinettets medaljsal. Ingång Storgatan 41.

Utställning

Midsommar – oktober. Under tiden från midsommar till och med oktober kommer på Historiska museet att visas den stora Vikingautställningen, som tidigare visats i London och New York. I utställningen medverkar även Kungl. Myntkabinettet.

Numismatiskt nytt

Hösten 1980 startades en svensk tidskrift för antiken, benämnd "Medusa" (4 nummer per år, pris 40 kr, pg 17 60 16-4). Redaktionen avser att "åstadkomma ett forum för antikintresserade, där alla aspekter tas upp". I tidskriftens första nummer för år 1980 finns en artikel för den numismatiskt intresserade av Göran Bäärnhielm, betitlad "Ugglornas baksida eller Det athenska välståndets orsaker" och behandlande silvergrovorna i Attika.

Första numret för år 1981 innehåller en artikel om kejsar Augustus,

illustrerad med myntavbildningar. Den numismatiskt intresserade bör inte blott vara observant på vad tidskriften kan komma att publicera utan även sända in artiklar till redaktionen, så att dess mål – "alla aspekter tas upp" – förverkligas.

Vad redaktionen redan nu presenterat ger en god bakgrund för den numismatiskt intresserade, när han vill placera in sina antika mynt i deras rätta historiska och sociala sammanhang.

NUF

Asia

- Coins
- Amulettes
- Opium-weights
- Primitiv-money
- Banknotes
- Tokens

BC 1200 – AD 1980

Monika Staack

Post.: 410367
D-1000 Berlin 41

Members: ANA, GIG, PNAS, INS

Ur styrelsens årsberättelse för år 1980

Styrelsen har under 1980 haft följande sammansättning:

Ordf G Bergenstråhle, v ordf T Sárkány, sekr o kassaförv N-U Fornander, övriga: Y Almer, M Greijer, F Olrog, T Sundquist, suppl: S Bakos, K Chave, F Held och T Lind.

Styrelsen har under året hållit 6 sammanträden och dess arbetsutskott 6 stycken.

Utöver i styrelse och arbetsutskott har arbete pågått i olika kommittéer.

Beträffande verksamheten under året hänvisas till vad som publicerats i Myntkontakt och i Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad.

Sven Svenssons stiftelse för numismatik. Föreningens ordinarie representanter i stiftelsen har varit G Bergenstråhle, B af Klercker och B Tingström, suppleanter var K Jonsson, T Sárkány och N-U Fornander. Kontrollant för samlingarna har varit G Bergenstråhle.

Gunnar Ekströms Stiftelse för numismatisk forskning. Föreningen har representerats av B Tarras-Wahlberg (ordinarie) och C Grill (suppleant).

Medlemsantal Den 31 december 1980 hade föreningen 1 211 medlemmar.

Föreningens ekonomi framgår av här nedan intagen vinst- och förlusträkning samt av balansräkningen.

Medlem som önskar en fullständig årsberättelse kan hänvända sig till kansliet.

BALANSRÄKNING

	31.12.1979	31.12.1980
Tillgångar		
Kontanter	434:25	4 589:65
Postgiro	35 347:49	58 611:77
Banktillgodohavanden	16 120:81	17 661:81
Obligationer	21 454:70	13 528:70
Aktier	217 979:-	290 179:-
Medlemsnålar	1 000:-	766:-
Samlarmynt	42 688:-	31 286:-
Medaljer	13 528:-	10 541:-
Jetonger	25 593:-	20 045:-
Boklager	20 195:50	18 520:-
Inventarier	10 000:-	1:-
Föreningens medaljsamling	-:-	10 000:-
Nedlagda kostnader på tillverkade diabilder	13 972:05	-:-
Fordringar	21 600:-	6 016:-
	<u>439 912:80</u>	<u>481 745:93</u>

Skulder och eget kapital

<i>Donationsfonder och andra fonder</i>		
C. W. Burmeisters medaljfond	23 760:-	25 660:-
C. W. Burmeisters förlagsfond	73 710:-	79 930:-
N. L. Rasmussons stipendiefond	24 109:-	26 396:-
Ständiga medlemmars fond	30 250:-	45 000:-

För särskilda ändamål reserverade medel

Ekströmska forskningsfondens bidrag för utgivning av medaljbok	20 452:49	452:49
Reserverat för Nordisk Numismatisk Årsskrift 1977/78	25 000:-	-:-
Reserverat för utgivning av Numismatiska Meddelanden	49 000:-	49 000:-
Bidrag till kommittén mot myntförfalskning	2 878:-	2 878:-
Reserverat för föreningens 110-årsfest 1983 och unionsmötet 1985	15 000:-	25 000:-
Förlagsfond	70 000:-	80 000:-

Övriga skulder

Skuld på checkräkning med Svenska Handelsbanken	21 452:06	13 601:96
Källskatt	2 190:-	2 288:-
Lån hos S. Svenssons stiftelse	20 000:-	-:-
Upplupna inkomster för försålda diabilder	2 457:50	-:-
Upplupen ränta på checkräkningskredit	1 469:85	-:-
Diverse skulder	163:-	5 059:20

Balanserade medel

Medlemsavgifter:		
för år 1980	26 880:-	-:-
för år 1981	-:-	25 380:-

	31.12.1979	31.12.1980
Prenumerationsavgifter på Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad: för år 1980	1 770:-	-:-
för år 1981	-:-	2 250:-
Förskottsbetalningar på samlarmynt	3 505:-	2 730:-
<i>Värderegleringsfond för värdepapper</i>	18 158:75	82 355:75
<i>Föreningens eget kapital</i>	<u>7 707:-</u>	<u>13 764:53</u>
	439 912:80	481 745:93

VINST- OCH FÖRLUSTRÄKNING FÖR SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN 1.1-31.12 1980

	Intäkter	31.12.1979	31.12.1980
Medlemsavgifter			
Inträdesavgifter		2 370:-	
Årsavgifter		100 150:-	102 520:-

Intäkter av kapital

Räntor å bankräkning och obligationer samt utdelning å aktier			9 333:20
---	--	--	----------

Försäljningsresultat

Samlarmynt	7 971:15		
Medaljer	454:-		
Jetonger	1 382:-		
Litteratur	7 664:42		
Auktioner	19 040:-		
Diverse inkomster	1 055:55	37 567:12	
Summa intäkter	<u>149 420:32</u>		

Kostnader

Personalkostnader			
Löner		25 994:20	
Arvoden		1 215:-	
ATP - m fl sociala avgifter		7 114:-	34 323:20

Övriga kostnader

Lokalhyra	10 420:-		
Elström	274:25		
Försäkringar	449:-		
Telefon	1 139:65		
Kontorsmaterial	5 461:30		
Porton	7 792:72		
Trycksaker, foto	1 488:90		
Inköp och underhåll av inventarier	1 593:-		
Allmänna omkostnader	4 146:-	32 764:82	

Föreningsverksamhet			
Avgift till Nordisk Numismatisk Union	881:80		
Avgifter till föreningar	406:23		
Representation, årsmöte, klubbafnär, gåvor	2 167:95		
Resekostnader	366:-		
Prenumerationer	56:-		
Bibliotek (inköp, bindning)	2 426:69		
Lokalföreningar	315:70	6 620:37	
Tidskrifter			
Myntkontakt		29 673:50	
Kapitalkostnader			
Notariatavgifter	1 948:-		
Ränta	3 283:05	5 231:05	
Fonderingar			
Avsättning till ständiga medlemmars fond	14 750:-		
Avsättning till förlagsfonden	10 000:-		
Avsättning till fonden för föreningens 110-årsfest 1983 och unionsmötet 1985	10 000:-	34 750:-	
Årets nettoresultat		6 057:38	
Summa kronor		149 420:32	

Visste Du . . .

– att Nackaboken 1966 innehåller H Ahnlunds artikel "Silverskatten från Finnboda och andra skatter",
 – att den av R Ekre år 1966 författade museikatalogen "Lödöse museum" berör myntningen i Lödöse,
 – att år 1967 utgavs i Norge den av Hallvard Trætteberg författade boken "Borg i Segl, mynt og våpen",
 – att Ulla Westermark i volym 46 (1967) av Revue Suisse de Numismatique publicerade "Willy Schwabacher zum 70. Geburtstag: Bibliographie 1925-1967",
 – att M Dolley år 1968 publicerade i Fornvännen "A Further Die-Link in the Scandinavian Imitative series",
 – att Maja Lundqvist år 1967 utgav "Svensk konsthistorisk bibliografi sammanställd ur den tryckta litteraturen till och med år 1950" (innehåller bl a 236 boktitlar om medaljer),
 – att Frands Herschend i volym 74 (1979) av Fornvännen publicerade artikeln "Om vad silvermynt från Gotlands vikingatid kan vara uttryck för – en idéartikel",
 – att Tommy Wadsten i samma volym av Fornvännen skrivit om "proberkonsten på Helgeandsholmen under 1600-talet".

NUF

ULF NORDLINDS MYNTHANDEL AB

Nybrogatan 36 • Box 5132, 102 43 Stockholm

Telefon 08-62 62 61

KÖPER • SÄLJER • VÄRDERAR
MYNT • SEDLAR • MEDALJER
ORDNAR

Numismatisk litteratur

Medlem av Sveriges Mynthandlares Förening

AUKTIONER

16/5 SVEA Mynt & Frimärkshandel AB på Operaterassen, Stockholm.

20-21/5 Svenska Numismatiska Föreningens vårauktion, Historiska Museernas hörsal, Storgatan 41, Stockholm. Endast medlemmar i NNU-föreningar!

4/6 AB Stockholms Auktionsverk, myntauktion kl 13. Visning den 3/6 kl 8.30-15.

3-4/10 AB Stockholms Auktionsverk. Auktion på bättre mynt

MÄSSOR

9-10/5 FRI-MYNT -81, 7:e internationella mynt- och frimärksmässan i Helsingborg.

FÖRENINGAR

FAGERSTABYGDENS MYNTKLUBB sammanträder första helgfria måndagen i varje månad på AB Västanfors Industriers matsal, S Linjan, Fagersta. Upplysningar tel 0223/116 71 e kl 17.00 och 0223/172 18 kl 8.30-16.00.

FINSÅNGS MYNTKLUBB sammanträder sista torsdagen i varje månad på Sparbanken Östergötland, Bergslagsvägen 4, Finspång. Upplysningar tel 0122/103 89 el 161 20.

KATRINEHOLMS MYNTKLUBB har möten första helgfria onsdagen i varje månad på restaurang Storstugan, Stortorget 1, Katrineholm. Upplysningar tel 0150/210 45 el 151 00.

KRISTIANSTADSORTENS NUMISMATISKA FÖRENING har möten med auktion på Hemgården, Norretullsvägen 9, Kristianstad den 15/5, 12/6, 17/7, 21/8, 18/9, 16/10, 20/11, 18/12.

MYNTKLUBBEN NICOPIA har möten andra måndagen i varje månad på Pensionärsgården, V Trädgårdsgatan 57, Nyköping. Upplysningar tel 0155/131 31, 133 09, 134 29.

Samlarföreningen S:t ERIK, Myntsektionen har möten på Karlbergsvägen 32A, Stockholm kl 19.30 den 7/5.

SAMLARKLUBBEN NUMIS Skellefteå har möten första torsdagen i varje månad i NV-huset, konferensrummet. Upplysningar tel 018/11 50 00 el 12 80 10.

VÄRENDIS NUMISMATISKA FÖRENING sammanträder med myntauktion 7/5j på restaurang Munken, Norrgatan 24, Växjö, kl 19.20. Visning 18.20-19.20.

NUMISMATISKA FÖRENINGEN ÖRESUND, Helsingborg har möten första helgfria onsdagen varje månad på Handelsklubben, Sundstorget 3, Helsingborg. Upplysningar tel 042/26 21 14.

ÖREBRO NUMISMATISKA FÖRENING har i regel möten sista onsdagen i varje månad. Lokal: Museets föreläsningssal. Upplysningar: 019/188 600.

KALMAR MYNTKLUBB har möten första helgfria måndagen i varje månad (utom juli och augusti) kl 19.00 i SE-banken, Storgatan 17, Kalmar. Upplysningar 0480/135 61, 115 84.

TÄLJE MYNTKLUBB har möte den 14/5. Program: Numismatiska föreningsaktiviteter. Lokal: Wendelas rum, biblioteket - LUNA, Södertälje. Upplysningar 0755/185 68.

FROSTA NUMISMATISKA FÖRENING har möten med auktion på Fridsgården i Hörby den 21/5, 27/8, 24/9, 29/10, 26/11 och 17/12 kl 19.30. Visning från kl 18.30

Observera

Stockholmsbesökare, som tillhör någon till Svenska Numismatiska Föreningen eller Nordisk Numismatisk Union ansluten förening, är alltid välkommen till Svenska Numismatiska Föreningens möten. Programdetaljer finns inspelade på föreningens automatiska telefon-svarare. (08/67 55 98)

Visste Du . . .

- att den tyske numismatikern Richard Gaettens' bok om inflationernas historia behandlar även Karl XII:s nödmynt (den svenska upplagan heter "Pengar utan värde" och är granskad samt kompletterad av Nils Ludvig Rasmusson, särskilt vad beträffar Karl XII).

Internationella numismatiska kommissionen

(C I N), som SNF tillhör och som avhåller ett styrelsesammanträde i Stockholm under maj månad detta år med Kungl Myntkabinettet som värd, har utökats med följande nya medlemmar:

Tjeckoslovakiska vetenskapsakademiens numismatiska kommission,

Badisches Landesmuseum, Karlsruhe,

Numismatic Society of Ireland, Kataloniens Myntkabinett, Barcelona,

Central Bank Money Museum, Manila,

Philippines Numismatic Society, Manila,

National Museum of History at Tapei, Taiwan,

Süd-Afrikaanse Kultuur-historiese Museum, Kapstaden.

N U F

FRÅGE-SPALTEN

Fråga:

Jag har i min ägo ett kröningsmynt av Karl X Gustav 1654.

Myntet, 2 mark i silver, vikt 9,87 g, diameter 31 mm ser ut som på fotot (fig 1), som gör det full rättvisa. I den litteratur jag har att tillgå har jag inte funnit någon bild som överensstämmer med detta kröningsmynt. Vad som skiljer tydligast är åtsidan. Pannan är mera rak, hårfallet annorlunda.

Kan det vara ett provmynt av bara ett ex? Jag tänkte be MYNTKON-TAKTs kunniga medarbetare om hjälp att undersöka det rätta förhållandet.

Carl Forkland, Svärdsjö

Svar:

Din kröningskastpenning är intressant av flera skäl, även om vi inte tror att den är ett provmynt. Låt oss först som hastigast se på vad som hände i Uppsala den 6 juni 1654. Drottning Kristina, som sedan länge bestämt sig för att abdikera, hade i februari samma år meddelat, att hennes beslut nu stod fast. Man hade sålunda flera månader på sig att förbereda tronskiftet, vare sig det gällde den frånträdande drottningens underhåll, den nye konungens mynt, valspråk etc. När så drottningen avlade sina regalier vid en ceremoni i rikssalen på Uppsala slott, var det efter ett fastställt, säkert genomdiskuterat ceremoniel. Hennes tal till efterträdaren med en bevakande gest "att genast inta tronen", som denne vägrade, kan också ha överenskommit i förväg som ett enåträdande skådespel inför ständerna.

På eftermiddagen samma dag kröntes Karl Gustav i Uppsala domkyrka av ärkebiskopen. Härefter spreds bland allmänheten, efter gammal sed, kastpenningar av silver, varav inblandat några exemplar i guld (se T Lindgren: *Anteckningar om kastpenningar...*, Nordisk Numismatisk Årsskrift 1947, s 120 f). Av bevarade räkenskaper ser vi att det slogs 60 i guld à 5 dukater, 2 250 i silver à 2 mark, varav resp 13 och 1 427 utkastades, resten utdelades på olika sätt. Intressant är, att den

Fig 1. Kröningskastpenning 1654 (2 mark), opublicerad variant.

Fig 2. Kröningskastpenningen 1654, Hildebrand nr 6, SM 33. Efter guldexemplar i Kungl Myntkabinettet till 5 dukaters vikt. Foto (liksom fig 3-4) Mats Pettersson, ATA.

stora kröningsmedaljen av J Rethé (B E Hildebrand: *Sveriges och svenska konungahusets minnespenningar...*, del I, Stockholm 1874, s 339, nr 5), slagen i 328 ex i silver, också blev utkastad, om än blott 42 stycken av upplagan.

Om vi nu ser på Karl X Gustavs första porträtttyp 1654, som den framträder dels på kröningskastpenningen (Hildebrand nr 6, här avbildad som fig 2), dels på riksdalerna och 2-marken utan årtal (SM 14, 15), förstår man genast, att de måste ha graverats med samma förlaga. De måste ha förberetts under våren och åtminstone kröningskastpenningen är ju bevisligen färdig att utkastas efter Karl Gustavs höga upphöjelse på eftermiddagen den 6 juni. Hildebrand upptar emellertid flera varianter av denna, vars valör var 2 marker och vars åtsida är mycket lik den vanliga carolinens, som denna nominal snart kom att kallas. Man märker endast, att kröningsexemplaren är omsorgsfullare slagna och reliefen något högre, vilket kan ha åstadkommit genom flera slag vid präglingen eller genom en annan teknik (medaljpress?). Den som Hildebrand uppger kom att användas

vid kröningen (nr 6 i hans katalog) är här avbildad som fig 2. Sedan följer ytterligare två varianter med samma åtsida, men där frånsidan varierar, med punkter i texten (nr 6 a) samt med årtalet i en rak rad (nr 6 b, SM 34, Typ II). Det finns väl knappast någon anledning att med Hildebrand anse, att endast nr 6 kommit till användning vid kröningen, fastmer sätter vi här tilltro till hans föregångare under 1700-talet, C R Berch, som i sin *Kort utkast til Konung Carl Gustafs och dess Gemåls Lefvernes-Beskrifning*, Stockholm 1788 (utkom efter B:s död), s 21 nr 2, anser: "At en myckenhet deraf slogs, kan man döma af skilnaden i prägel, som finnes på en del Exemplar; och vitnar åtminstone, at et par stämplor hafva sprungit".

Nu finns det emellertid ännu en porträtttyp för såväl kröningskastpenningen som 2-marken (carolinens) utan årtal. Dessa kastpenningar är hos Hildebrand upptagna som nr 6 c - 6 d, i SM-boken som nr 35 (typ III, XR). Detta porträtt, som finns i flera stampvarianter, avbildas här som fig 3 med sin frånsida (som är av samma typ som Hildebrand 6 b, men annan stamp) efter

Fig 3. Variant av kröningskastpenningen 1654 (Hildebrand 6 d, SM 35) med nytt porträtt. Guldexemplar i Kungl Myntkabinettet.

Fig 4. 2 mark (carolin) utan år (1654–55) av samma porträtttyp som fig 1 och 3 (SM nr 16, Typ II). Sven Svenssons samling, Kungl Myntkabinettet. Åtsidan är stampidentisk med kastpenningens på fig 1.

ett exemplar som Hildebrand 6 d (alltså SM 35). Frånsett att inskriften är stavad med U i stället för V märker vi den största skillnaden i porträttet. Det är av en ny typ, där mera av den harnesklädda axeln är synlig samt mera av manteln; ansiktet är något mindre. Samma typ användes alltså på 2-marken, som här är illustrerad på fig 4 med en av de många varianterna, och kom sedan att användas på alla 2-marken med årtal 1656–60, givetvis med viss variation betingad av gravörernas skicklighet.

Vi kan nu konstatera, att Din kastpenning 1654 är av den *senare* porträtttypen. Vi vet inte *när* den infördes; i och för sig kan den ha graverats för första gången redan under den hektiska våren 1654, men det tvingar oss att samtidigt anta, att hela upplagan av 2 mark utan årtal av typ I slagits *före* Karl Gustavs kröning. Inte nog med detta, vi har gjort ytterligare ett par observationer. Åtsidan på Ditt mynt är *stampidentisk* med en 2-mark utan år av typ II i Sven Svenssons i Kungl Myntkabinettet deponerade samling (fig 4). De måste ha tillkommit ungefär samtidigt. Frånsidan (fig 1)

med sin krona, i vars perspektiviska krönings två bågar är tydligt synliga i dess övre del, är av en hittills okänd variant, såvitt vi kunnat finna. Den är inte företrädd i vare sig Kungl Myntkabinettets, Sven Svenssons eller Riksbankens samlingar. Man kan inte bortse från sannolikheten av att Din kastpenning slagits någon tid efter kröningen, ja i så fall alla av samma huvudtyp (Hildebrand nr 6 c–d), som använder det senare porträttet. Det har ingalunda varit ovanligt med efterbeställningar av kröningspenningar och av -medaljer. Så sent som vid Karl XV:s och Oskar II:s kröningar 1860 och 1873 präglades ytterligare ett par hundra exemplar av kröningspenningen (som vid denna tid ej längre utkastades) för att av hovet utlämnas till personer som varit förhindrade att delta i högtidligheten. Vid denna tid höll emellertid präglingsverktygen betydligt bättre än på 1600-talet och några varianter finns inte!

Yngve Almer och Lars O Lagerqvist

TB MYNT HB

U. Thimberg R. Berglund
Prislista nr 10 sändes gratis
på begäran

**KÖPER
BYTER
SÄLJER**

MYNT & TILLBEHÖR
LITTERATUR

Erstagatan 14
116 36 Stockholm
Tel. 08 - 41 01 33

Öppethållande:
Vard. 10-18
Lörd. 10-13

Fråga:

Genom den svenska ambassadören i Washington har jag för någon tid sedan hedrats av H M Konungen av Sverige med en belöningsmedalj i guld i blått band, på åtsidan kungabild, på frånsidan 1776–1976 samt nedtill en del stämplarna. Jag skulle gärna vilja veta något mer om denna medalj, varför den tillkom och vad stämplarna betyder.

William R Peterson
Cadillac, Michigan (USA)

Svar:

För att ta den första frågan sist så utvisar stämplarna att medaljen slagits av vårt myntverk i Eskilstuna (MV=Myntverket, gotiskt E=Eskilstuna, tre kronor och S=silver, 925/1 000 avser halten, som emellertid i själva verket är 999/1 000 – se min artikel i förra numret av MYNTKONTAKT). Medaljen är alltså i förgylt silver, inte guld.

Medaljen i fråga hör till dem som utdelas av H M Konungen personligen. I vårt land i dag har vi bland offentliga belöningsmedaljer ytterligare en kategori som bär kungens porträtt, nämligen de som delas ut

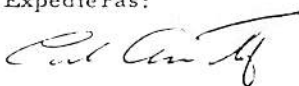
D. N:o	Ä r e n d e	B e s l u t
72/76 Bil. 1	1. H M Konungens medalj i specialut- förande i anledning av USA:s 200-års- jubileum förlänas enl. förteckning.	Lij
		Lij Expedieras:

Fig 1. Hovprotokoll 1976, underskrivet av H M Konungen; ett av de tillfällen då den här behandlade medaljen utdelades till amerikanska medborgare. Riksmarskalksämhetets arkiv.

av regeringen (varav "För nit och redlighet i rikets tjänst" är den oftast utdelade, "För omsorgsfull renvård" väl den sällsyntaste). Härtill kommer, att kungens bild också används på vissa "halvofficiella" medaljer: hushållningssällskap, Pro Patria, Patriotiska sällskapet, ett stort antal föreningar för vilka han är beskyddare (t ex Svenska Numismatiska Föreningens förtjänstmedalj) m fl. Av de tre belöningsmedaljer som tidigare utdelades av Kungl Maj:ts Orden har två upphört (Svärdsmedaljen, Vasamedaljen) sedan 1975, medan den äldsta, Serafimermedaljen med Fredrik I:s bild, sedan 1974 överförts till dem som H M Konungen personligen förfogar över. De övriga är:

1. Konungens medalj ("Hovmedaljen"). 2. Litteris et Artibus, sedan 1853 förlänad för litterära och konstnärliga förtjänster. 3. Prins Eugen-medaljen, instiftad 1945 och förlänad för framstående konstnärlig gärning. 4. Prins Carl-medaljen, instiftad samma år (några månader senare) och till en början utdelad

"att förvaras" (dvs ej avsedd att bäras), för gagnande humanitär verksamhet, numera (sedan 1975) förlänad i 8:e storleken och buret i band i vitt-gult-vitt med röda kanter.

Vi skall här uppehålla oss vid Konungens medalj, som tillkom ungefär vid mitten av 1800-talet utan någon instiftelse eller några egentliga regler (vilket senare den numera har). Det var helt enkelt en belöning, en medalj med den regerande monarkens porträtt, och försedd med krona och band; framsidan har den belönades namn och är i övrigt blank. Vanligen gavs den till tjänare vid de kungliga slotten, men det kunde också hända att mycket varierande kategorier av utländska medborgare fick den. Sålunda nämner Ernst E Areen (De nordiska ländernas officiella belöningsmedaljer, Sthlm 1938, s 85-86 och not 145-146), att den preussiske professorn C Enslens erhöill Hovmedaljen 1857. Eftersom kvinnor först 1952 kunde tilldelas ordnar, uppmärksammades de med olika kategorier av belöningsmedaljer, bland dem någon

gång denna. Den berömda sångerskan Christina Nilsson, grevinnan Casa Miranda, fick 1911 Hovmedaljen i 8:e storleken i guld, märkligt nog att bäras i kedja om halsen (annars reserverat för 18:e storleken, numera också i vissa fall 12:e, se nedan). Även socialdemokrater, som inte tar emot ordnar, har i några fall fått denna medalj, så t ex överståthållaren Torsten Nothin 1938 (med briljanter och Serafimerordens ljusblå band). Om dessa äldre utdelningar av Hovmedaljen vill jag, förutom till den inte helt felfria Areen, hänvisa till Karl Löfström: H M Konungens medalj, Nordisk Numismatisk Årsskrift 1940, Sthlm 1940, s 122-134.

Sedan 1975 har Konungens medalj fått en mycket vidare användning, i samband med att de kungliga ordnarna inte längre tilldelas svenska medborgare, endast utlänningar (vilka av den dåvarande regeringen och riksdagen betraktades som ett slags primitivare människor, som måste glädjas med lull-lull, liksom man förr i världen hade med sig glas-

pärlor och annat vackert till infödingar; medaljer däremot är avsedda för mera framsynta personer, till vilka svenskarna hör). Alla utdelningar av H M Konungens medalj liksom de fyra övriga jag nämnde ovan hör till ärenden, som föredras av riksmarskalken för H M Konungen i s k hovprotokoll. Hur ett dylikt ser ut framgår av fig 1. Enligt de nuvarande reglerna ges Hovmedaljen som en särskild utmärkelse till många utanför hovet stående personer och det vore kanske lämpligare att alltid kalla den *Konungens medalj*. Följande läses i *Bestämmelser angående av H. M. Konungen utdelade medaljer* (stencil hos riksmarskalksämmbetet):

”Medaljen utdelas i guld av tolfte, åttonde eller femte storleken samt i silver av åttonde storleken och är försedd med kungl. krona. Den visar på åtsidan Konungens bild jämte omskriften CARL XVI GUSTAF SVERIGES KONUNG samt förses på fransidan med den belönades namn och förläningsåret. Medaljen i guld av tolfte storleken bäres om halsen i kedja av guld (i särskilt fall med briljanterad medaljkrona) eller i Serafimerordens band. Medaljen i guld av åttonde storleken bäres på vänstra sidan av bröstet i högblått band (i särskilt fall i Serafimerordens band) eller om halsen i högblått band. Medaljen i guld av femte storleken och i silver av åttonde storleken bäres på vänstra sidan av bröstet i högblått band.”

Endast någon enstaka gång har tidigare andra storlekar än den 18:e utdelats att bäras i kedja; ej heller har 8:e storleken burits i band om halsen. Det är alltså två nyheter som avviker från svensk medaljtradition. Serafimerbandets användning, förr en mycket stor sällsynthet, har också blivit ”institutionaliserad”. Tilläggas bör, att när ovan talas om guld, avses vanligen förgyllt silver. Endast i undantagsfall ges numera konungens medalj i guld, 12:e storleken med kedja dock alltid. Hovtjänare med 25 års tjänst har också erhållit medaljen i guld, inte förgyllt. Reglerna är dock f n under revidering.

Låt oss så äntligen komma till den medalj som föranlett detta långa svar. Dess utseende framgår av fig 2, bilden dock efter Myntverkets leveransexemplar till Kungl Myntkabinettet, slaget 1976 och väl monterat med bärarordning, men utan sitt

Fig 2. Konungens medalj i specialutförande i anledning av USA:s 200-årsjubileum 1776–1976 och utdelad till amerikanska medborgare. 8:e storleken i silver. Leveransexemplar till Kung Myntkabinettet utan det högblå band som hör till vid utdelning. Foto Mats Pettersson, ATA.

mörkblå band. Den föreslogs i korrespondens mellan Utrikesdepartementet och Riksmarskalksämmbetet 1975 inför kungens besök i USA på följande år i samband med Förenta staternas 200-årsjubileum. Man drog en parallell med den belöningsmedalj av engångskaraktär som Gustav V instiftade och utdelade vid Delaware-jubileet 1938. Åtskilliga förslag till den nya medaljens utseende försvaras på Stockholms slott hos riksmarskalksämmbetet, bl a teckningar av Léo Holmgren, insända från Myntverket, till en särskild fransida, samt förslag till en medalj med s k spänne (placerat på bandet och med särskild inskrift) från dåvarande statsheraldikern C G U Scheffer. Till sist stannade man inför att förse medaljens fransida med den enkla inskriften 1776–1976, vilket bilden visar. Härigenom kom den att betraktas som en ”underavdelning” till Konungens medalj och någon särskild instiftelse ägde inte rum. I hovprotokollen uppträder den under namnet *H. M. Konungens medalj i specialutförande i anledning av USA:s 200-årsjubileum*.

Enligt fakturan från Myntverket i Eskilstuna präglades 1976 ej mindre än 550 exemplar i silver, försedda med nämnda fransidesinskrift samt kunglig krona och ögla. Bandet tillfogades sedan av Hov- och ordensjuveleraren Carlman, Stockholm. Samtliga medaljer är av 8:e storleken, dvs 33 mm. Denna gamla skala

härstammar från 1700-talet; dess upphovsman var C R Berch.

Listor över förtjänta personer med svensk anknytning sändes in från vår ambassad i Washington, generalkonsulaten i San Francisco, Chicago osv samt överlämnades av Utrikesdepartementet till Riksmarskalksämmbetet; sedan föredrog H Exc riksmarskalken dem för konungen vid flera tillfällen. Utdelningar har nämligen skett några gånger efter det kungliga besöket i USA, senast i slutet av 1979 enligt de handlingar jag sett hos riksmarskalksämmbetet. Man kan bland dem som fått medaljen notera president Gerald Ford, USA:s tidigare ambasadör i Stockholm m fl.

En total redovisning av till USA sända medaljer gjordes i slutet av 1976 och den lyder:

195	gylle för herre	195
75	gylle för dam	75
223	silver för herre	223
48	silver för dam	48
		541

Förmodligen har de återstående nio översänts senare. Anledningen till att damer och herrar redovisas separat är bandets olika utseende: damer bär medaljen i rosett. Observeras bör, att man använder uttrycket ”gylle”, inte ”guld”, vilket onekligen är korrektare, eftersom det är fråga om förgyllt silver.

LLI

FRÅGE- SPALTEN

Om du vill göra en fråga om ett mynt eller något annat föremål i din egen eller någon annans samling eller du vill diskutera någon uppgift i den numismatiska litteraturen, så skriv till MYNTKONTAKTS FRÅGE-SPALT.

Skicka gärna med ett tydligt foto av föremålet. Avritningar, blyertskalkeringar och sådant duger inte.

Men skicka inte in frågor rörande samlarvärdet på dina föremål. Frågor om värdet besvaras inte.

Skriv helst på maskin och bara på en sida av papperet. Underteckna med namn och adress; anonyma brev publiceras inte.

Suomalaiset lukijamme voivat, jos niin haluavat, kirjoittaa kysymyksensä suomeksi.

Me käännämme mielellämme kysymykset suomesta ruotsiksi.

UTMÄRKELSE

Numismatiska Föreningen i Finland har utsett fil. dr Torgny Lindgren, Uppsala, till korresponderande ledamot. MYNTKONTAKT gratulerar sin förutvarande redaktör till denna välförtjänta hedersbevisning.

RECENSIONER

Johannes Hildisch: Die Münzen der pommerschen Herzöge von 1569 bis zum Erlöschen des Greifengeschlechtes. (Veröffentlichungen der Historischen Kommission für Pommern: Reihe 4, Quellen zur pommerschen Geschichte, band 9.) Böhlau Verlag (Wien), Köln 1980, ISBN 3-412-04679-5. 234 s, 1 karta och 1 stamtavla, rikt ill.

För den som läst recensentens uppsats om Gustav II Adolfs likfärdsmynt från Wolgast (MYNTKONTAKT 1981, nr 1-2) torde det ha framgått, att man visste ganska litet om myntpräglingen i Pommern under de sista hertigarna före den svenska tiden, dvs senare delen av 1500-talet och fram till 1637. Det har inte funnits något verk att citera, om man bortser från vissa, i och för sig stora auktionskataloger (främst Sammlung Bratring 1912, Ad. Hess Nachfolger, Frankfurt am Main). Johannes Hildisch har nu i oväntade verk fyllt denna kännbara lucka; verket kom Kungl Myntkabinettet tillhanda vid årsskiftet och har därför inte kunnat inarbetas i min studie över minnesmynten från Wolgast.

Författaren, som är en kvalificerad amatör – hans intresse kommer "aus einer Liebhaberei" – betonar i inledningen, att han någonstans måste sätta en gräns för att få slutföra sitt arbete, och att han därför fått avstå från djupare vetenskapliga forskningar. Det torde därför ännu återstå en del att göra, framför allt vad beträffar arkivforskningar, som "fallet Wolgast" utvisat. I alla händelser har vi nu fått ett utmärkt katalogarbete att citera i framtiden.

Den pommerska dynastin hade från början slavisk härstamning men var redan under högmedeltiden helt förtyskad; endast namnskicket röjer ibland ursprunget. Tidvis splittrat i flera smärre hertigdömen – typiskt för den tyska feodaliseringen – samlades till sist hela området, både Hinter- och Vorpommern, under Bogislaus XIV, då grenen Pommern-Wolgast 1625 med Philipp Julius utdog. Den förstnämnde var också barnlös. Han blev från 1630, mycket mot sin vilja, Gustav II Adolfs allierade i trettioåriga kriget. Sjuklig och slagrörd utövade han under sina sista år knappast regeringsmakten; det var svenskarna som bestämde. Han avled 1637. Enligt överenskommelser från 1500-talet skulle egentligen hertigdömet ha tillfallit Brandenburg, men de faktiska maktförhållandena blev avgörande. Vorpommern och en del av Hinterpommern med Stettin tillerkändes Sverige, medan kurfurstent fick nöja sig med resten. Den myntning som bedrevs efter Bogislaus död hör hemma i de svenska besittningsmyntens historia.

Hildischs arbete innehåller först en historisk översikt samt sätter in de pommerska mynten i sitt rikstyska sammanhang; han redogör också för det komplicerade pommerska vapnet. Därefter följer myntbeskrivningarna med insprängda historiska kommentarer: Pommern-Stettin, Pommern-Wolgast, biskopsdömet Cammin, amten Barth och Neuenkamp, amtet Rü-

Reichstaler slagen 1629 för Bogislaus XIV av Pommern. Kungl Myntkabinettet, Stockholm. Foto: J. Tamsalu.

genwalde samt det återförenade Pommerns sista självständiga myntning (1625–37). Avslutningsvis har också vissa begravningsmynt från 1654 tagits med. Bogislaus stod obegravd ovan jord i 17 år; det fattades medel att ge honom en ståndsmässig sista färd. Till sist bekostades denna av hans arvtagare, drottningen av Sverige och kurfursten av Brandenburg. De många prakt- och kastmynt i guld och silver som enligt pommersk sed nu slogs har genom sin anknytning till Sverige också beskrivits av B E Hildebrand (Sveriges och svenska konungahusets minnespenningar..., del I, Stockholm 1874, under drottning Kristina), vilket icke nämnes av författaren. En ytterligare medlem av det gamla furstehuset, hertiginnan Hedwig från Braunschweig-Wolfenbüttel och sedan 1622 änka efter hertig Ulrich, en yngre son till Bogislaus XIII och med residens i Cammin, hade avlidit 1650 och begrovs på hösten 1654 i Rügenwalde, där också den nordiske unionskungen Erik av Pommern vilar. Med hennes minnesmynt – reichstaler och 1/2 reichsort – avslutas beskrivningen.

LLI

Preben Kylling: *NUMIS matisk LEKSIKON*. Kylling & Sons Publications Ltd, Sankt Knuds Vej 10, 3000 Helsingør. Gentofte 1981. 109 sider, omslagsillustration, d.kr 88,00. Intet ISBN-nummer.

Så kom det gennem et par måneder frygtede "værk" – og resultatet overstiger endda forhåndsanselserne. Frimærkehandler Preben Kylling præsenterer her en tryksag, som forbedrer de rekorder Robert Friedberg's "*Gold Coins of the World*" (se Ernst Nathorst-Böös' anmeldelse i NNUM 1959 pp 84–85) og Burton Hobson's "*Catalogue of Scandinavian Coins*" (se Peter Flensborgs anmeldelse i NNUM 1970 pp 225–227) satte i hhv 1958 og 1970.

Det er en ærlig sag ikke at eje kundskaber om et emne; men hvorfor forfatteren, besiddende nævnte egenskab, har følt sig kaldet til affattelse af en møntbog – endog et leksikon (for hvilket kræves års erfaringer og dybtgående studier tillige med et sikkert overblik over den samlede numismatik) – forstår undertegnede læser ikke.

En omhyggelig gennemgang af "arbejdet" samt forsøg på korrigerende af fejlene i dette er halsløs gerning – i så fald var det påkrævet at udarbejde et nyt leksikon fra grundten.

Teksten er præget af stave(tryk-)?fejl, dårligt og uklart sprog, meningsødelæggende glosevalg, misforståelser m m ligesom P Kylling ikke forstår at skelne mellem fakta og formodninger men bringer generaliseringer i uhyggelig grad. Som et leksikon, der skal lede brugeren på ret vej i dennes søgen efter viden, er "afhandlingen" totalt ubrugelig;

der findes *INGEN* henvisninger til litteratur der kan udbyde de aldeles nødtørftige "artikler".

Herværende skribent opgav en total gennemlæsning og skal nedenfor blot nøjes med angivelse af enkelte strøbemærkninger fra tilfældige sider til belysning af "arbejdets" standard.

Forkortelseslisten side (4) anfører at MB=møntbogstav – det ville have været bedre, om forfatteren havde anvendt det korrekte numismatiske ord møntmærke. Samme liste angiver DkM=Den kgl Mønt – på side 26 betyder stikordet D. k. M. imidlertid Den kongelige Mønt- og Medaillesamling. ALTONA oplyses som dansk møntsted oprettet 1771, men hvornår det nedlagdes kan Kylling ikke fortælle. Vrøvlet anføres ALUMINIUM som en forkortelse for Al. AINP oversættes som sammenslutning af numismater. Auktionskataloger, får vi at vide, udgives af de fleste mønthandlere. Møntmærker skulle angive mønternes "støbe/prægested". Artiklen BECKER oplyser hans leveår til 1771–1830, mens næstfølgende artikel

BECKER-FORFALSKNINGERNE skriver 1772–1830. BYGNINGSOFFER er navnet på de mønter, der findes i bygninger, når disse nedrives. DANALAGEN er den ældst kendte danske mønt præget i England ca 870. DANMARKS KONGE 985–1014 skulle hedde Harald, ligesom kongernes valgsprog ikke engang kan gengives korrekt. Seddelvæsen: Fra omkring 1690 begyndte der at udkomme sedler. Guldmøntfoden blev indført i 1873 og enheden blev sat til 1 krone=1 øre. DANSK NUMISMATISK FORENING grundlagt 1885 kaldes den ældste i Skandinavien, til

trods for at side 70 anfører Svenska Numismatiske Foreningen som stiftet i 1873. På samme side 70 er det ikke helt klart at gætte Dansk Numismatisk Union betyder Dansk Møntsamler Union stiftet 1971. ELIGIUS (ca 588–660)... var oprindelig fransk mønthandler. ERIK EMUNE (1134–1137): Herfra kendes kun enkelte mønttyper, da man pga de urolige forhold nedgravede værdierne, herunder også mønter. FALSKMØNTNERI har været kendt siden middelalderen. NORDISK NUMISMATISK UNIONS MEDLEMSBLAD. Bladet kan ikke købes, men beses på de fleste biblioteker. NUMISMATIKER er betegnelsen for en møntsamler.

Som afrunding hedder det i den udsendte reklamebrochure: "*NUMIS matisk LEKSIKON*, der er det første af sin art – og så er det dansk" – mon det kan nytte at gøre den "velbevandede numismatiker" Preben Kylling opmærksom på talrige fortrinlige tyske leksika, endsige Jørgen Steen Jensen's danske "*Numismatisk opslagsbog*" udsendt for blot 7 år siden?

"*NUMIS matisk LEKSIKON*" anbefales på ingen måde; tværtom frarådes enhver benyttelse af trykket. Desværre må visse biblioteker og offentlige institutioner ofre midler til anskaffelsen grundet disses reelle ønske om indsamling af al litteratur indenfor emnet. At så megen spaltepads spildes på en underlødige tryksag begrundes med det håb, at den bebudede fortsættelse "*Numismatisk Fremmedordbog*" må opgives inden udgivelsen.

Muligen stoppes udgivelserne på anden vis – gennem rettens vej! Møntafbildninger på omslagsillustrationen er tyvstjålet fra bl a Frovin Sieg's møntkataloger uden kildeangivelse endsige tilladelse. En overvejende del af de udenlandske stikord er afskrevet fra et tysk numismatisk leksikon udkommet for et par år siden. Talrige af de danske artikler er plagieret og forvansket fra museumsinspektør Jørgen Steen Jensen's "*Numismatisk opslagsbog*" – selvfølgelig uden kildeangivelse. Symptomatisk er det, at "*NUMIS matisk LEKSIKON*" ej heller inkluderer en liste over den benyttede litteratur – denne ville jo også have lettet afsløringen af afskriverne.

Frimodigt anfører Preben Kylling

følgende på indersiden af titelbladet: "All rights reserved. No part of this publication may be reproduced... in any form or by any

means... without the prior permission of Kylling & Son Ltd"

Morten Eske Mortensen

PERSONALIA

I november 1980 omkom vid en trafikolycka i Turkiet den framstående numismatikern Hans Sylvius von Aulock. Han har gjort sig känd över hela världen för sitt samlande och utforskande av myntväsendet i Mindre Asien under antiken. Hans samlingar har publicerats i inte mindre än 18 häften inom ramen för den internationella serien "Syllloge Nummorum Graecorum". Ca 3 000 nummer av hans samlingar har förvärvat av British Museum.

Ytterligare en framstående forskare inom den antika numismatiken har nyligen avlidit – Andreas Alföldi – nyss fyllda 85 år. Han har t o m publicerat sig i en svensk bok, nämligen Kungl Humanistiska Vetenskapssamfundets i Lund årsberättelse 1952–1955 under rubriken "Studien über Caesars Monarchie".

Den kände finske numismatikern Patrick Bruun har tilldelats Royal Numismatic Society's medalj för sina framstående bidrag till romersk numismatik, särskilt om kejsar Konstantins myntning.

N U F

Det skabende menneske. Kulturhistoriske skitser tilegnet P V Glob.

Bind 1–2. Nationalmuseet, København 1981. ISBN 87-480-0330-1. 263+279 s, rikt ill. Inbundna i två klotband. Pris ca 200 dkr.

Den danske riksantikvarien P V Glob avgick denna vinter vid 70 års ålder från sin befattning som chef för Nationalmuseet; på annan plats i MYNTKONTAKT har den medalj presenterats, som slogs för att hedra honom. Samtidigt utgavs den festskrift i två band, vars titel återgivits ovan. Den inleds med ett förord av dronning Margrethe och följs av en mycket lång *tabula gratulatoria*. Ej mindre än 31 uppsatser i de mest skiftande ämnen – Nationalmuseet har många avdelningar och Glob har haft ett stort verksamhetsfält – belyser talrika ämnen inom arkeologi och kulturhistoria, från stenålder i Danmark till hur invånarna på Bellona (Solomon Islands) upplevde en cyklon för två år sedan.

Den kgl. Mønt- og Medaillesamling utgör en av avdelningarna vid Nationalmuseet och två av uppsatserna är numismatiska; de skall därför omtalas i korthet. *Anne Kromann* och *Otto Mørkholm* har skrivit om "Et samfund i krise"; de behandlar en period av det oroliga och inflationshärjade senromerska kejsardömets historia under 200-talet, närmare bestämt kejsarna Valerianus och Gallienus (253–260 resp 260–268), far och son; de var samregenter och hade under hela perioden att kämpa mot medtävlare om makten, därtill mot perserkonungen; här ledde Valerianus' fälttåg till en katastrof och kejsaren dog efter ett par år i fångenskap, lämnande åt sonen att ensam försvara makten. Perioden är dunkel och om vi inte hade mynten, skulle vi mest få lita till sena och tendentiösa skildringar, påpekar författarna. Det är efter Gallienus' sista år som en av motkejsarna i Gallien heter Tetricus (ett fynd av en sällsynt aureus i Östergötland behandlas på annat håll i detta nummer, se s 85). Sedan flera år hade provinsen – liksom även Spanien och Britannien – behärskats av motkejsare, bland dem främst Postumus, för vars soldater Gallienus' unge son och medregent stupat (259). Kejsaren själv mördades av några av sin officerare år 268, hans motståndare Postumus kort därefter. Författarna ger Gallienus ett ganska positivt slutomdöme – en aktiv och hårt arbetande man, vars ansträngningar trots allt inte var förgäves; stora delar av riket hölls samman och efterträdarna kunde bygga vidare på hans reformer.

Jørgen Steen Jensen behandlar i den andra uppsatsen med numismatiskt innehåll "Tsarens persiske guld", som skildrar hur Møntsamlingen förvärvade ett antal persiska guld- och silvermynt, bland de förra några stora "skuemønter", den tyngsta rektangulär och till en vikt av 400,9 g (ca 50 tomaner). I samband härmed utnyttjar han några hittills okända akter i danska arkiv. Mynten hade ursprungligen utgjort en del av ett skadestånd från shahen till tsar Nikolaus I (1828). Det danska sändebudet i S:t Petersburg hade i brev föreslagit, att Møntsamlingen skulle söka förvärva några av dessa persiska mynt, men härtill fanns nog inga medel. Kort därefter överlämnade Danmark ett antal böcker till Åbo akademi, som nyligen härjats av brand. Som gengäva från tsaren till den danske kungen sändes nu ej mindre än tre set av de persiska mynten och i januari 1831 lät Frederik VI överlämna dem till Møntkabinettets chef. Bara guldset vägrade omkring tre kilogram! Det blev frestande att komplettera samlingarna och förbättra lokalerna med hjälp av så mycket ädelmetall och ett par år senare fick man tillstånd att smälta ner två av dessa myntset vid Den kgl Mønt. I allt inbringade detta nära 2 100 rigsbanksdaler. Författaren lämnar till sist några uppgifter om på andra håll ännu existerande exemplar av dessa numera mycket sällsynta praktmynt.

LLi

Adressändring!

Använd postens adressändringsblankett, som du sänder till:

MYNTKONTAKT

Prenumerationsavdelningen
Essingestråket 27
112 66 Stockholm

LINNAEUS
IN MEDAL ART

Vacker skrift om medaljer
rörande Linné. Erhålles mot
insättande av 20:– på
Kungl. Myntkabinettets
Vänners postgiro
35 48 60–9

Samlarmynt 1981

Myntverket har nu börjat förpacka 1981 års samlarmynt. Mynten är utvalda reguljära mynt som förpackats vid myntverket dels i en mjukplastförpackning, dels i en elegant kassett i hårdplast med blått inlägg och guldtryck. Kassetten är specialtillverkad för verkets räkning och är förseglad vid myntverket med sigill försett med verkets emblem.

Presentförpackning

Priser

Mjukplastförpackning	20:–/st
Kassett (presentförpackning)	27:–/st

Vid leverans inom Sverige tillkommer följande expeditionsavgifter.

Mjukplastförpackning		Presentförpackning	
1–10 st	10:–	1–4 st	10:–
11–20 st	15:–	5–8 st	15:–
etc.		etc	

Leverans sker mot postförskott i den takt verkets kapacitet medger.

Ovanstående priser gäller t o m 1981-12-31.

Beställning kan göras till:

MYNTVERKET, Box 401, 631 06 Eskilstuna, tel 016/12 03 00

AUKTION 10

EN RIKTIG SAMLARAUKTION

UR INNEHÅLLET

- Vackra Vasamynt
- Vacker 6 mark 1609
- Erfurt 10 dukater 1632 RRRR
- Riga Taler 1646 R
- Dukat 1718 R
- Dukat 1736 RRRR
- Reseriksdaler 1731 R

ORDNAR

Samt som vanligt guld, silver och kopparmynt, medaljer och sedlar från hela världen.

LOTS (partier) från Sverige och utlandet. Värderingspriser från några hundralappar till tiotusen kronor.

AUKTIONSKATALOGEN erhålles mot insättande av 25:- på vårt postgirokonto

SVEA

MYNT & FRIMÄRKSHANDEL AB

Stureplan 4. Box 5358, S-102 46 Sweden

OBS! NYTT TELEFONNUMMER

Telefon 08-14 46 40

Bank: Svenska Handelsbanken

Bankgiro 189-3759. Postgiro 85 96 65-2

